

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

SPORTOVNÍ ZÁJMY A PREFERENCE UCHAZEČŮ O STUDIUM NA FAKULTU
TĚLESNÉ KULTURY V OLOMOUCI
Bakalářská práce

Autor: Barbora Jalůvková, Ochrana obyvatelstva

Vedoucí práce: Mgr. Jan Bělka, Ph.D.

Olomouc 2011

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Barbora Jalůvková

Název závěrečné písemné práce: Sportovní zájmy a preference uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci

Pracoviště: Katedra sportu

Vedoucí: Mgr. Jan Bělka, Ph.D.

Rok obhajoby: 2011

Abstrakt: Bakalářská práce analyzuje sportovní zájmy a preference uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci. Data byla získána pomocí anketního šetření a byla statisticky vyhodnocena. Anketa obsahovala celkem 20 otázek a vyplnilo ji celkem 132 uchazečů o studium oborů Ochrany obyvatelstva a Tělesné výchovy a sportu.

Klíčová slova: sport, pohybová aktivita, sportovní zájmy, motivace k pohybové aktivitě, volný čas, životní styl.

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Barbora Jalůvková

Title of the thesis: Sporting interests and sporting preferences of people who will study in the Faculty of Physical Education in Olomouc.

Department: Department of Sport

Supervisor: Mgr. Jan Bělka, Ph. D.

The year of presentation: 2011

Abstract: This Bachelor's work analyses sporting interests and sporting preferences of people who will study in the Faculty of Physical Education in Olomouc. The information was gained by doing a survey which was then statistically evaluated. The survey contained 20 questions, and a total of 132 university candidates filled in the survey analysis, and these people will study Saving Inhabitants, Physical Education and Sport.

Keywords: sport, moving activities, sporting interests, motivating people to do active movements, free time, lifestyle.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Jana Bělky, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

Ve Zlíně dne 1. března 2011

.....

Děkuji Mgr. Janu Bělkovi, Ph.D. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce.

Motto:

„Chceš-li si obhájit autoritu, musíš vědět třikrát tolik jako tvůj odpůrce“.

František Palacký

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
2.1	Charakteristika sportu.....	9
2.1.1	Typologie sportu.....	12
2.2	Motivace, motivační struktura.....	15
2.3	Periodizace lidského věku.....	19
2.3.1	Adolescence.....	20
2.3.2	Pohybová aktivita adolescentů.....	21
2.3.3	Pohybová aktivita studentů na VŠ.....	23
2.4	Volný čas.....	25
2.5	Životní styl.....	28
2.6	Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury.....	30
3	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE.....	32
4	METODIKA PRÁCE.....	33
4.1	Výzkumný soubor.....	33
4.2	Postup při získávání dat.....	35
4.3	Výzkumná metoda – anketa.....	35
4.4	Statistické zpracování evidence ankety.....	36
4.5	Analýza odborné literatury.....	36
5	VÝSLEDKY A DISKUZE PRÁCE.....	37
5.1	Osobní anamnéza respondentů.....	37
5.2	Pohybová aktivita respondentů ve volném čase.....	39
5.3	Obecné otázky ke vztahu k Fakultě tělesné kultury v Olomouci.....	67
6	ZÁVĚRY.....	69
7	SOUHRN.....	70
8	SUMMARY.....	71
9	REFERENČNÍ SEZNAM.....	72
10	PŘÍLOHY.....	74

1 ÚVOD

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla věnovat sportovním zájmům a preferencím uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci. Toto téma jsem si vybrala, protože mě velmi zajímá, jaké spektrum uchazečů se v současné době hlásí na fakultu tělesné kultury, kterou jsem si před čtyřmi lety také vybrala.

Pro svůj výzkum jsem si záměrně vybrala respondenty, kteří se teprve hlásí na tělovýchovnou fakultu, protože mě zajímalo, jaký mají uchazeči vztah ke sportu. Cílem mé práce bylo zjistit pomocí výzkumného šetření rodinnou anamnézu uchazečů, zjistit sportovní aktivity ve volném čase, a jaké pohybové aktivity by uchazeči rádi vyzkoušeli.

V současné době mnoho lidí na pohybovou aktivitu zapomíná a vytěsňuje ji ze svého životního stylu. Toto může mít velmi špatný dopad nejen na jedince, ale celou společnost. Nedostatek pohybové aktivity způsobuje u mnohých velké zdravotní problémy, především se jedná o nejrozšířenější nemoc současné populace a to obezitu. Mezi další nemoci způsobené nedostatkem pohybové aktivity patří poruchy kardiovaskulárního systému, cukrovka, nádory a mnohé další. Podle mého názoru by sport a pohybová aktivita měla být součástí života každého z nás, aby tuto myšlenku lidé přijali, musí být ke sportu vedeni a vychováváni již od dětství.

I přes tento nepříznivý fakt, je velmi pozitivní, že stále existují mladí lidé, kteří se s láskou věnují sportu a vyberou si z velké řady fakult právě tělovýchovný obor. Nejen, že se mohou po dobu tří, nebo pěti let plně věnovat a rozvíjet své pohybové aktivity a dovednosti v řadě tradičních i netradičních sportů, ale po vystudování můžou vést malé děti ke stejnému smyslu života, jako měli právě oni. A právě toto je na studiu a profesi tělovýchovy to krásné.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Charakteristika sportu

Definice sportu je velmi široká, zahrnuje výkonnostní sporty, vrcholové sporty a mnoho dalších různých forem sportu za účelem rekreace, relaxace a posílení zdraví.

Podle Evropské charty sportu (1994) se „sportem rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“.

„Sport pochází ze staroanglického disport = bavit se, roznášet, jehož základem je latinské disportare = rozptylovat se, bavit se. Sport je jakákoliv pohybová aktivita, která má charakter hry a realizuje se v rámci přesně stanovených pravidel a zásad fair play“ (Velký sociologický slovník, svazek 2, 1996, 1210).

Sekot (2008, 10) definuje sport jako „institucionalizovanou pohybovou aktivitu motivovanou zvýšením celkové kondice, osobním prožitkem či cíleným výsledkem nebo výkonem“.

Současný sport provází řada problémů, v jejichž řešení převažuje pragmatismus a mnohdy chaotické snahy modernismu. Jde často o prosazování nových požadavků, např. zdůrazňování individualismu, výkonu jako hlavního kritéria všeho usilování, potřeby konkurenčního prostředí, specializace, efektivity, ty mnohdy posunují dosavadní hodnoty sportu a ovlivňují tím často i samotnou podstatu sportu a jeho poslání (Dovalil et al., 2007, 7).

Podle Choutky (1983) je sport ve společnosti velmi výrazným jevem, bez kterého si nelze každodenní život téměř představit.

Sportovní činnost definuje Vaněk et al. (1983, 5) jako „... představující specifickou formu interakce, má charakter záměrné a postupné adaptace na jednoduché i složité, jednotlivé i nahromaděné, místní i celospolečenské nároky začátečnické a pokročilé až mistrovské výkonnosti“.

„Sport patří k nejdiskutovanějším jevům společnosti nového tisíciletí. Jeho význam je dnes umocňován svým nesporným dopadem v rovině sociální, ekonomické i kulturní. Je ztělesněním obdivovaných hodnot radosti z pohybu, výkonu, zdraví a krásy“ (Sekot, 2003, 7).

„Sportovní aktivity mohou pro jedny znamenat cíl sám o sobě, radostnou formu usebrání se v životadárném kompenzačním působení rekreační kondiční fyzické aktivity, zatímco pro jiné je nutným stereotypním bolestivým prostředkem sofistikované přípravy k dosažení výkonu, vítězství, odměny“ (Sekot, 2008, 8).

Sport je podle Slepíčky, Hoška a Hátlové (2009, 9) „významným sociálním jevem, je neoddelitelnou součástí společenského dění a odrazem životního způsobu. Může být náplní profesní orientace, mít podobu aktivní zábavy pro ty, kteří ho provozují, i formu pasivní zábavy pro diváky. Plní tím důležitou funkci náplně volného času“.

Podle Slepíčkové (2005) jsou v současné době ve světě užívány dva přístupy k pojetí sportu. „První z nich uvažuje jako základní znaky sportu hru, soutěž a výkon. Druhý přístup pojímá sport mnohem širěji. Uvažuje jej v souladu s významem, který mu byl přisouzen před více jak 160 lety v Anglii, a to jako zábavu, rekreaci, cvičení“ (Slepíčková, 2005,27).

Vybrané citace zabývající se sportovní tematikou (Coakley in Sekot, 2003)

- Sport znamená situaci, kdy lidé opustí nehybnost pozice v posteli.
- Sport spoluurčuje osobnost mnohých z nás.
- Rituály na půdě sportu k sobě váží více pozornosti a zkušenosti než na půdě kterékoli jiné institucionální či kulturní aktivity. Sport se stal jednou z nejdůležitějších institucí moderního světa. Jeho plné pochopení je nám však stále ještě poněkud vzdáleno.
- Sport se stává podívanou soustředěnou především na profit. Některé děti se živelně věnují sportům, které jim rodiče v organizované podobě nikdy nemohou z finančních důvodů poskytnout.
- Sport je prostě jedním z nejsilnějších forem názorových protikladů, které historie zná (Sekot, 2003,8).

Sport a pohybové aktivity se dynamicky začaly rozvíjet v posledních 50ti letech.

Není proto divu, že v současné době jde ve sportu spíše o business. Sportovní odvětví se stalo jedno z nejlukrativnějších odvětví, kde se můžou vydělat peníze. Ve vrcholovém sportu se vydělává především za prodej reklamy a hráčů. Ve výkonnostním sportu či sportu pro všechny se v prodeji vybavení, pomůcek a poskytování služeb točí taktéž nemalé peníze (Kirchner, 2009).

Termín sport, jak vyplývá z jeho etymologie, původně označoval různé zábavy, šprýmy a taškařice prováděné pod širým nebem, lov, myslivost a ptáčnictví, dostihy, tělesná cvičení a hry, především běh o závod, plavání, veslování, plachtění, zápasy, boxing a sázení všeho druhu. Soudobý sport se vyvinul z tzv. insulárního systému tělesné výchovy a teprve pozvolna na sebe nabaloval disciplíny z jiných než evropských kulturních okruhů (Velký sociologický slovník, svazek 2, 1996, 1210).

„Sport přestává být chápán jen jako atraktivní součást zábavy ve volném čase a stává se důležitým činitelem, který se podílí na vytváření a rozvoji demokratických občanských společností, je přijímán jako neoddělitelná součást národních kultur“ (Dovalil et al., 2007, 9).

V současné době je sport mezinárodním fenoménem, přispívá k dynamice ekonomického rozvoje, rozšiřuje globální povědomí cestou mezinárodních sportovních událostí, je nedílnou součástí lokálních sociálních a kulturních struktur, regionů a národů. Dále je sport svým potenciálem schopen přispívat k vývoji chudých zemí světa a tvoří nezastupitelnou součást masové mediální podívané. Sport se dále podílí na rozvoji turismu a je různým způsobem spojován s řadou sociálních jevů a problémů, jako je zdraví, kriminalita, násilí, sociální rozdíly, ekonomický a sociální rozvoj a chudoba. Sport se v průběhu konání olympijských her a světových šampionátů stává globálním pojítkem hodnotově jednotícího zájmu zcela sociálně, kulturně či nábožensky odlišných koutů světa (Sekot, 2008).

Dovalil et al. (2007) poukazuje na stále prohlubující se význam sportu v celosvětovém měřítku. Podle autora se to neprojevuje pouze mimořádným zájmem o celosvětové a mezinárodní soutěže, ale zejména uznáním přínosu sportu pro svobodný a demokratický rozvoj společností. Vrcholné a kontinentální organizace, jakou jsou OSN a EU zahrnují sport do svých programových dokumentů, což lze považovat za důkaz oprávněnosti optimistických úvah o tendencích dalšího rozvoje sportu.

Definice sportu vytvořená na půdě Evropy je podle Slepíčkové (2005) opravdu široká. Dává prostor pro začlenění i těch činností, které stály v předchozích přístupech na rozmezí či které dokonce za sport nebyly považovány. Stejná důležitost je přikládána jak sportu výkonově orientovanému, jako je výkonnostní a vrcholový sport, tak nejrůznějším formám sportu provozovaným za účelem posílení zdraví, pro rekreaci či pro silné emocionální prožitky.

2.1.1 Typologie sportu

Hošek in Slepíčka et al., (2009) zmiňuje třídění sportu podle času, prostředí, počtu lidí a organizační struktury. Například zimní, letní, individuální, týmové, sálové, outdoorové, plavecké, míčové, vodní, letecké, jezdecké, bojové, střelecké, olympijské a podobně. Autor dále upozorňuje na poslední trendy současné doby, kdy se často mluví o sportech adrenalinových. U těchto sportů jde o prožívání strachu, očekávaného nebezpečí, projevující se vylučování hormonu adrenalinu z nadledvinek do krevního oběhu, které mají mobilizační účinek na lidský organismus. Hošek dále uvádí, že u nás první psychologickou typologii sportovní činnosti zpracoval v 70. letech Kodým v rámci prací o psychologických otázkách výběru sportovních talentů. Tato typologie je rozdělena na 4 skupiny.

- První skupinou jsou sporty senzomotorické, zde jsou vysoké nároky na koordinaci pohybů v závislosti na rychlé a přesné vnímání podmínek sportovní činnosti. Můžeme je rozdělit na dvě podskupiny:
 - Sportovní nároky na jemnou koordinaci – především střelecké sporty.
 - Sporty esteticko-koordinační – např. gymnastika, krasobruslení apod.
- Druhou skupinou jsou sporty funkčně-mobilizační, zde jsou vysoké nároky na mobilizaci energetických funkcí sportovce:
 - Mobilizace může mít povahu krátkodobou či jednorázovou – např. atletické skoky, hody, vrhy a podobné.
 - Mobilizace může mít povahu dlouhodobou, která je potřebná pro vytrvalostní sporty – zejména dlouhé běhy, cyklistika, dálkové plavání a jiné.
- Třetí skupinou jsou sporty anticipační, nebo též heuristické, jejichž psychologickým základem je předvídání následných dějů a řešení problematických úloh:
 - Činnosti jednotlivce v rozhodovacích procesech – například tenis, box, karate, důležitost předvídat činnost soupeře a správně reagovat.
 - Skupinová součinnost týmu – zejména kolektivní hry.
- Čtvrtou, poslední a samostatnou skupinou jsou sporty tzv. technické nebo rizikové, zde patří všechny sporty „benzínové“, jachtařské, sjezdové lyžování, snowboardy, parašutistické a mnoho dalších. Jde o velmi rozsáhlou skupinu, která se často překrývá se sporty adrenalinovými.

„Jako každá typologie je i tato pouze přibližná. Některé sporty svými nároky náleží do více skupin a některé se zařazují obtížně“ (Hošek in Slepíčka et al., 2009, 26).

„Kolektivní sportovní hry, jako psychologický typ sportovní činnosti, ve sportech dominují. Svým rozsahem a významem překrývají všechny ostatní sportovní činnosti. Jsou populární především jako objekt diváckého zájmu a oblast klubové identifikace“ (Hošek in Slepíčka et al., 2009, 25).

Slepíčková (2005) vymezuje strukturu sportu podle úrovně výkonnosti, podle etap jeho vývoje a podle motivace.

Struktura sportu podle úrovně výkonnosti je podle Slepíčkové (2005) v našich podmínkách velmi silně zažité. Rozlišujeme zde zejména sport vrcholový, výkonnostní a rekreační. Vrcholové a výkonnostní sporty jsou spojeny s pravidelnou účastí v soutěžích a členstvích v sportovních organizacích. Pokud je pro jedince hlavním prostředkem obživy sportovní činnost, jde o profesionální sport. Profesionální sport se pak pochopitelně odehrává mimo sféru volného času. Rekreační sporty už nebývají spojovány se soutěžemi a formální účastí, ale naopak jsou provozovány individuálně a za účelem rekreace, odpočinku a odreagování. Dalším důležitým pojmem, který Slepíčková objasňuje, je tzv. masový sport, který se začal užívat v souvislosti se snahami podporovat široké veřejnosti s cílem posílit zdraví a zdatnost. Šlo o masové akce, které měli za úkol nabídnout co největšímu množství lidí příležitost ke sportování bez ohledu na výkonnost.

Uvedené „dílní“ formy sportu vykazují různou úroveň fyzické, organizační a finanční náročnosti. Jedno je však rozhodně spojuje. Stojí vně hlavních forem sportu, kterým je dnes vrcholový výkonnostní sport, a jsou tak provozovány ve volném čase, mimo rámec výkonu profese a bez programové primární zaměřenosti na výkon, vítězství, anebo dokonce odměnu (Sekot, 2008, 38).

Strukturu sportu dle etap Slepíčková (2005) rozdělila do tří skupin jeho vývoje:

- etapa – tradiční sport – zde došlo k institucionalizaci sportu, což znamená vytvoření mezinárodně platných pravidel, systému soutěží a ustanovení sportovních organizací na nejrůznějších územních úrovních,
- etapa - sociokulturně orientovaný sport – druhá etapa představuje orientaci sportu ke zdraví a zdatnosti pro širokou veřejnost. Sociokulturní sport je spojen s hodnotami a přínosy kulturního, sociálního či socializačního charakteru,

- etapa - alternativně orientovaný sport - pro třetí etapu je typické hledání alternativ k dosavadnímu náhledu na svět a způsobu života i ve sféře volného času tedy i ve sportu. Tato orientace sportu zahrnuje velkou řadu nových aktivit, relaxační, zdravotní a jiná cvičení, která však nejsou aplikovaná lékařem.

Velký sociologický slovník (1996) rozděluje soudobý sport podle řady sociologických hledisek.

- 1) Sport rekreační, výkonnostní a vrcholový, respektive na soutěžní a nesoutěžní.
- 2) Dále sport masově rozšířený a sport, který teprve usiluje o přízeň lidu.
- 3) Sport divácky vděčný a masově sledovaný naproti sportu vzbuzující jen zájem odborníků a specialistů (např. plavání, kanoistika).
- 4) Sport převážně ženský a převážně mužský.
- 5) Sport, který lze pěstovat dlouhodobě (např. šerm, jezdeckví) a který nelze pěstovat dlouhodobě.

Svoboda (2000) uvádí hlavní změny, které proběhly v průběhu 20. století. Mezi základní změny patřilo rozdělení sportu na profesní, který slouží jako zdroj obživy, a sportování z jiných důvodů než výdělečných. Sport se velmi rychle rozšířil i z důvodů povinnosti zařazení tělesné výchovy do základních a středních škol. Sport se v současné době dále rozšiřuje díky vzniku nových sportovních odvětví a kombinací několika sportů, které vznikají velkou kreativitou a lidskou nápaditostí.

Kupříkladu Hodaň (1997) dělí pohybové aktivity do několika skupin:

- Z hlediska řízení:
 - Organizované - pohybové aktivity pořádané pravidelně s pevnou pozicí v místě a času, pod záštitou sportovního klubu.
 - Neorganizované - volnočasové pohybové aktivity, bez pevného časového plánu a provozované z vlastní iniciativy.
- Z hlediska fyzického zatížení:
 - Rekreační – prováděná aktivita má funkci společenskou, hlavní cíl regenerace organismu a zvýšení fyzické i duševní kondice.
 - Závodní – systematickost a plánovitost tréninku, vytyčení cílů.
- Z hlediska opakování aktivit:
 - Pravidelné – provozování alespoň 1x týdně po dobu 4 týdnů.
 - Nepravidelné – provozování spontánní, nikoliv trvalé.

2.2 Motivace, motivační struktura

Podle Velkého sociologického slovníku (1996) je motivace z latinského motus = pohyb, hnutí, nepokoj. Jde o psychický stav vyvolávající činnost, chování či jednání a zaměřující je určitým směrem. Motivace je ustavující složkou osobnosti.

„V současné době převládající pojetí motivace jako specifického lidského znaku chování je v souladu s obecně psychologickým výkladem duševního života a osobnosti, jako prizmatu, v němž se individuálně, se sociální neopakovatelností lomí vnější vlivy a proměňují ve vnitřní příčiny jednání“ (Velký sociologický slovník, svazek 1, 1996, 651).

Motivace se vysvětluje jako podněcující příčina chování. Rozhoduje o vzniku, směru a intenzitě jednání člověka, má tedy i význam energetizující, rozhoduje o dynamice chování člověka. Zatímco schopnosti jsme schopni klasifikovat a do jisté míry taky diagnostikovat (měřit jejich projevy), motivace zůstává obtížně analyzovatelným komplexem, jehož prostřednictvím vstupují do výkonu další složité proměnné psychického stavu, např. potřeby a emoce, a v neposlední míře i strukturální proměnné osobnostní, např. vůle (Hošek in Dovalil et al., 2007, 41).

Motivace podle Choutky (1981) patří k nejdůležitějším hybným momentům ve sportu, kde zdrojem úsilí sportovce je zvyšování výkonu.

Obdobnou úvahu nacházíme i u Vaňka et al. (1983, 30), který tvrdí, že „důležitým činitelem v rozvoji schopností jsou i psychické vlastnosti osobnosti, zejména motivace, zájmy, sklony atd.“.

Hošek in Slepíčka et al., (2009) s nadsázkou konstatuje, že celá psychologie sportu se dá vykládat, jako motivace sportovních činností.

Slepíčka, Hošek a Hátlová (2009) polemizují nad klíčovou otázkou sportovního života, kterou je motivace sportovní činnosti. Její častá spletitost je podle nich přístupná především s použitím psychologických analýz.

Novosad a Neuls (2001) přibližují pojem výkonové motivace, která podle nich vyplývá z přirozené touhy po seberealizaci, odpovědnosti za kvalitu podaného výkonu a osobní připravenosti. Motivace je výrazně ovlivněna volným úsilím sportovce a její velikost je podmíněna komplexem psychických procesů.

Ve sportu má motivace poněkud specifický charakter. Hovoří se o výkonové motivaci. Rozumí se jí trs potřeb, jehož základem jsou dvě komponenty:

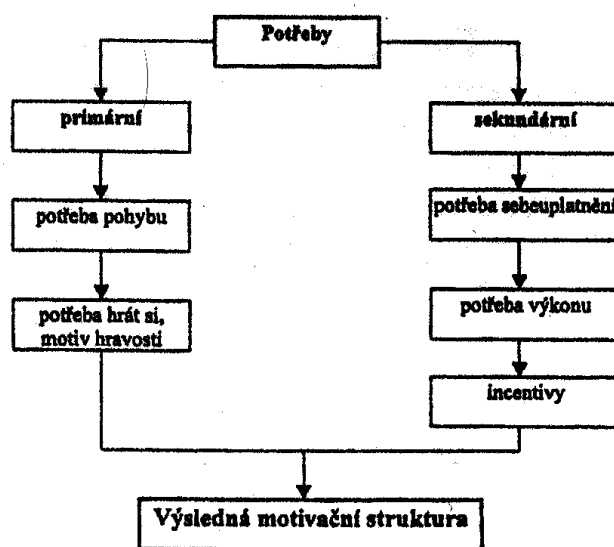
- potřeba pohybu, která zejména u mladých lidí je jednou ze základních biologických potřeb (funkční tendence vývoje),
- potřeba společenského uplatnění, vyplývající ze sociální povahy člověka (Choutka, 1981, 54).

Jak uvádí Choutka (1981, 56), „u vývoje motivace jde o proces ovlivňovaný v rozhodující míře vznikajícími a řešenými sociálními situacemi, i když určité dispozice jsou vrozené (např. silná potřeba pohybu, silný nervový typ, odolnost vůči frustracím, pohybové nadání atd.)“.

Hošek in Slepíčka et al., (2009) se domnívá, že hlavním vlivem určující vývoj motivační struktury je kromě věku i výkonnost sportovce.

Shluky motivů bývají označovány jako motivace. Každý sportovec je ovlivňován řadou motivačních seskupení, hlavních, vedlejších, navzájem se překrývajících i často vzájemně protichůdných. Tak je tvořena složitá a proměnlivá motivační struktura každého sportovce, související s jeho osobností a podléhající určitému vývoji (Hošek in Slepíčka et al., 2009, 79).

Dovalil et al. (2007) reguluje motivační strukturu nepřímo pomocí motivačních zdrojů (rodina, přátelé pracovní kolektiv, sportovní kolektiv, hromadné sdělovací prostředky apod.). Přímé působení zasahuje podle něj do oblasti výchovy a představuje působení ideové, morální a volní.

Obrázek 1. Tvorba motivační struktury (Svoboda, 2007, 60).

Dělení sportovní kariéry do čtyř vývojových stádií motivační struktury podle Hoška in Slepíčka et al., (2009):

- 1) generalizace motivační struktury sportovce,
- 2) diferenciacie motivační struktury,
- 3) stabilizace motivační skupiny,
- 4) involuce motivační skupiny.

ad. 1) Jedná se o první stádium sportovní kariéry, které se projevuje rozptýleností sportovních zájmů a častou změnou mezi sporty. Podle průzkumů často nebývá v tomto stádiu zastoupen sport, ve kterém sportovec později vynikne.

ad. 2) Druhé vývojové stádium, v jehož průběhu si sportovec stanovuje svůj postoj ke sportovním činnostem na základě úspěchů a neúspěchů. Začíná se tvořit trvalý základ motivace určitého druhu sportovní činnosti, ve které je sportovec úspěšný.

ad. 3) Třetím kulminačním stádiem vývoje je stádium stabilizace motivační struktury, sportovec zpravidla nesleduje už jen průvodní účel, ale výkonnost je stavěna do služeb i jiných cílů (sekundární motivace).

Stabilizace spočívá ve zkušenosti sportovce, který je oporou svého týmu.

ad. 4) Posledním vývojovým stádiem je involuce sportovní činnosti. Ustupují seberealizační motivy nejvyšší výkonnosti a přicházejí primárnější motivy sportování. Provádění sportu pro činnost samu, bez zvláštního zřetele k dosahovaným a maximálním výkonům.

Sekot (2003) poukazuje na problém nedostatku výzkumně podložených informací tematizujících oblast motivace dětí a mládeže ve vztahu ke sportu nejen v české, ale i světové společenskovední produkci. Biologické, psychologické a sociální determinanty dotvářejí celkovou motivační strukturu. Široké spektrum motivů se pak v hrubých rysech odvíjí od potřeby pohybu, zdravotní prevence a individuální seberealizace.

Minaříková se domnívá, že vliv sportovních motivů je přirozeně závislý na věku, pohlaví a sociálním pozadím jedince. Pro mládež je typický spíše motiv přirozené potřeby pohybu a zlepšování vlastní tělesné výkonnosti, na rozdíl od dospělých jedinců, kteří směřují k trvalejším změnám v dynamice životního stylu. V případě vrcholového výkonnostního sportovce, je hlavním motivem vyhraněné individuální seberealizace (Minaříková in Sekot, 2003).

Podle Hoška in Slepíčka et al., (2009) motivační struktura sportovce představuje komplex jeho sportovních motivací. Tato motivační struktura se dá regulovat nepřímo pomocí motivačních zdrojů, jako jsou rodina, přátelé, pracovní či sportovní kolektiv a podobně. Přímé působením zasahuje do oblasti výchovy a představuje působení ideové, morální a volní.

Slepíčková (2005,32) polemizuje nad otázkou, proč se lidé zapojují do sportu a pro které je nutné jim tuto účast zajistit. Dále uvádí, že „... sport je prostředím, v němž lidé hledají naplnění hodnot, které jsou jim blízké či které preferují“.

Slepíčková (2005) rozdělila strukturu sportu podle motivace do sedmi skupin:

- 1) Elitní sport- neboli sport vrcholový, či profesionální. Hlavními motivy jsou dosažení absolutně maximálního výkonu, vysoké sociální postavení a dobré finanční ohodnocení.
- 2) Soutěžní klubový sport- patří zde směs motivů od vzrušení ze soutěže, snahy po maximálním výkonu až po potřebu relaxace a sociálních kontaktů.
- 3) Rekreační sport- mezi hlavní motivy patří relaxace, zdraví a společenské kontakty.
- 4) Fitness sport- hlavním, i když poněkud izolovaným, za to výrazně dominantním motivem, je získávání tělesné zdatnosti. (Cyklistika, kondiční běh, ...)
- 5) Rizikový a dobrodružný sport- nejdůležitějšími motivačními faktory jsou dobrodružství a napětí. (Rafting, parašutismus, vysokohorské expedice, ...)
- 6) Požitkářský sport- nejdůležitějším motivem je touha po prožití něčeho výjimečného, snaha po dosažení exkluzivní zábavy a potěšení. Nazývá se též S-sportem, neboť slunce, moře, písek, sníh, sex, rychlosti a uspokojení (sun, sea, sand, snow, sex, speed, satisfaction) požadovaný prožitek znásobují.
- 7) Kosmetický sport- narcistické motivy toužící po dobře stavěné a vypracované postavě. (Solárium, masáže, ...)

Hošek in Slepíčka et al., (2009) uvádí, že v současné době dochází v konzumně a komerčně orientovaném sportu k reduktivnímu pojetí sportovní motivace jen na otázky peněžního hodnocení, což není správné, jak z hlediska etického, tak z hlediska psychologických zákonitostí sportovních činností.

Crum vysvětluje klasifikaci sportu vycházející z motivace pro jeho provozování, kde využívá skutečnosti, že sport je prostředím, v němž lidé hledají naplnění hodnot, které jsou jim blízké, nebo které preferují (Crum in Slepíčková, 2005).

2.3 Periodizace lidského věku

Riegrová et al. (2006) uvádí, že rozdělení lidského věku do přesně vymezených období se pokoušelo mnoho pedagogů, biologů i lékařů, ale přesné hranice neexistují. Každé období je podle autorky výsledkem přirozeného vývoje v předcházejícím období.

Čížková et al. (2001) upozorňuje, že členění životních cyklů na určité úseky trvá už od dávné minulosti. Například Hippokrates rozdělil lidský život do sedmi období a každému období připisuje rovněž sedmileté trvání. Podobně i J. A. Komenský člení lidský věk v díle Orbis Pictus na sedmiletí. Také pražský psychiatr K. Amerling spojuje vždy sedmiletí do jednoho cyklu a maximální lidský věk 84 let dělí na čtyři období a to životní jaro, léto, podzim a zimu.

„Existují také velké rozdíly intersexuální, individuální a etnické. Proto veškeré údaje o délce trvání jednotlivých životních období jsou přibližně informativní a jsou stanoveny konvencí“ (Riegrová et al., 2006, 89).

Riegrová et al., rozděluje lidský věk následovně:

- První dětství- Infans I- končí v 7 letech po prořezání M1
 - novorozenec- 28 dní- od přestřížení pupečního provazce do zahojení pupeční jizvy,
 - kojeneček- 12 měsíců- do prořezání prvního zubu,
 - batole- od 1 roku do 3 let- růst mléčného chrupu, motorický vývoj,
 - předškolní věk- od 4 do 6-7 let- změny postavy první vytáhlost.
- Druhé dětství- Infans II- končí ve 14-15 letech do prořezání M2
 - mladší školní věk- od 6-7 let do 11 let- růst trvalého chrupu, první známky sekundárních pohlavních znaků,
 - starší školní věk- od 11 do 15 let- dospívání- puberta.
- Dospělost
 - dorostenecký věk- od 15-18 let- od dosažení pohlavní dospělosti,
 - plná dospělost- do 30 let- zakládání rodiny, vrchol tělesné výkonnosti,
 - zralost- do 45 let- psychické zrání, počátek regrese morfologických znaků,
 - střední věk- do 60 let- vrchol psychické výkonnosti,
 - stárnutí- do 75 let- involuční změny, biologické „předpolí“ stáří,
 - stáří- do 90 let- stařecké změny fyzické i psychické,
 - kmetský věk- nad 90 let (Riegrová et al., 2006, 89).

2.3.1 Adolescence

Období adolescence se dělí na dvě fáze:

- Raná adolescence – neboli období pubescence, období mezi 11-15 rokem života. V tomto období dochází k tělesnému a pohlavnímu dospívání, mění se vzhled, způsob myšlení a emocionální chování. V této etapě dochází k dokončování povinné školní docházky a vhodný výběr budoucího vzdělání.
- Pozdní adolescence – je určována přibližně mezi 15-20 rokem života. Zde dochází k pohlavnímu dozrávání a začínají první sexuální zážitky. Sociálním mezníkem je ukončení středoškolského vzdělání a následný nástup do zaměstnání, nebo výběr následného studia. V tomto období dochází k plnoletosti a s tím související svobodou (Vágnerová, 2005).

Podle Hoška a Hátlové in Slepíčka et al., (2009) je období adolescence mezi 15-20 rokem života, tzv. druhá fáze dospívání. Období po překonání puberty je velmi příznivým pro rozvoj motorických schopností a dovedností. Zde již můžeme pozorovat zásadní výkonnostní rozdíly mezi dívkami a chlapci.

Adolescence, nebo-li období dorostového věku, je dle Dovalila et al. (1997) posledním vývojovým stádiem mezi dětstvím a dospělostí, které se vyznačuje postupným vyrovnáváním pubertálních nesrovnalostí a disproporcí a dokončováním růstu a vývoje.

Období adolescence je dle Čížkové et al. (2001) náročná vývojová etapa, protože se zde ukončuje doba mezi dětstvím a dospělostí. Hlavním vývojovým úkolem adolescenta je vytvořit si pocit vlastní identity, přijmout normy společnosti, vytvořit si vlastní hodnoty, přijmout za své morální principy společnosti, postupně se stát nezávislým na rodičovské autoritě a vytvářet si heterosexuální vztahy.

„Adolescent je fyzicky i psychicky připraven podávat výkony na horní hranici svých možností a tuto hranici posunovat. Je schopen dlouhodobě pracovat na technické dokonalosti pohybové struktury“ (Hošek & Hátlová in Slepíčka et al., 2009, 45).

Čížková et al. (2001) poukazuje na vysokou fyzickou výkonnost v období adolescence, kdy jedinci mohou dosahovat špičkových sportovních výkonů. Jedná se o úspěchy spíše zátěžově intenzivnější a krátkodobé fyzické aktivity.

2.3.2 Pohybová aktivita adolescentů

Frömel et al. (1999) uvádí poznatek, že se vzrůstajícím věkem dochází k poklesu objemu pohybové aktivity. Podle výzkumů zjišťují, že nejkritičtějším obdobím je u chlapců vysokoškolské studium a u dívek středoškolské a taktéž vysokoškolské studium. Dále uvádějí, že dívky v pohybové aktivitě zaostávají za chlapci jak v intenzitě, tak i v objemu a struktuře. Životní styl mládeže neodpovídá současným požadavkům.

Podle Frömla et al. (1999) je zřejmé, že téměř 60% aktivity, provádějící adolescenti ve volném čase, odpovídá klasifikaci celoživotní pohybové aktivity.

V popředí zájmů o jednotlivá sportovní odvětví u dívek všech věkových kategorií uvádí Frömel et al. (1999) plavání, tanec, aerobic, bruslení a sjezdové lyžování. Stejně tak i u chlapců dominuje zájem o plavání, bruslení, sjezdové lyžování a v neposlední řadě nejpreferovanější jsou sportovní hry.

Hrčka (1984) poukazuje na zajímavost, kdy před dvaceti lety byli u mužů do období dospělosti více v oblibě sportovní hry, zatímco u žen bylo již tehdy nejvíce oblíbené plavání, jako je tomu teď.

Dle výsledků Hoška et al. (1998) delikventní mládež projevuje výraznější zájem o bojové zápolení.

„Znalost struktury sportovních zájmů umožňuje optimalizovat a zefektivňovat školní tělesnou výchovu i pohybové režimy ve volném čase. Získaná fakta o struktuře sportovních zájmů jsou dále nezbytná pro tvorbu curricul a další pedagogické dokumentace (Frömel et al., 1999, 105)“.

Zinndecker a Silberreisen (1996) uvádějí poznatky, že pomocí pohybu, sportu a hry děti získávají vztah k vlastní osobě, poznávají sami sebe, dozvídají se, co umí, co od nich očekává okolí, jak vidí sami sebe, a jak je vidí ostatní.

Podle získaných výsledků Frömela et al. (1999) je pohybová aktivita chlapců i dívek v období adolescence menší ve víkendových dnech, než v pracovních. Menší snížení pohybové aktivity se projevilo u chlapců, větší u dívek. Nejčastější pohybovou aktivitou v týdenním režimu byla u adolescentů chůze a jízda na kole. Většina pohybových aktivit má však velmi nízkou intenzitu.

V obecné rovině, z pohledu různých sociálních, etnických či dokonce rasových prostředí se ukazuje, že podíl dětí ve vyšším školním věku je ovlivňován zejména

dostupností příležitostí, podporou rodinných příslušníků a mírou dětské vnímavosti vůči sportu (Sekot, 2003).

Sekot (2003) uvádí některé závažné jevy odrážející vztah dětí k pohybové aktivitě, mezi které patří:

- snížení pohybové aktivity s narůstajícím školním věkem,
- nižší pohybová aktivita dívek oproti chlapcům,
- s věkem zhoršení struktury pohybové aktivity,
- snížení podílů organizovaných sportovních aktivit,
- klesající zájem o tzv. celoživotní aktivity jako jsou chůze, jízda na kole, plavání a podobné,
- rozpory mezi přáním, preferencemi, zájmy a inklinacemi a realizovanou školní pohybovou aktivitou,
- setrvání na tradičních a osvědčených organizačních formách,
- pozitivní efekty individualizace a kreativizace a u děvčat i estetizace procesu v pohybové aktivitě.

<i>Druh sportu</i>	<i>Věk vrcholové výkonnosti</i>	<i>Počátek vrcholového věku</i>
Krasobruslení Ž	14 – 17	13
Sportovní gymnastika Ž	16 – 20	14
Plavání Ž	17 – 19	14
Plavání M	18 – 22	16
Krasobruslení M	18 – 20	13 – 14
Rychlobruslení Ž	19 – 24	16
Rychlobruslení M	20 – 25	16
Skoky do vody Ž	20 – 25	15
Atletika sprinty	21 – 23	17 – 18
Lyžování skoky	22 – 23	18
Lyžování sjezdové	22 – 24	18
Atletika skoky	22 – 24	17 – 18
Veslování	22 – 25	19
Cyklistika	22 – 25	18
Lyžování běhy	22 – 25	19
Volejbal	22 – 26	17
Skoky do vody M	22 – 26	17
Basketbal	22 – 26	18
Box	22 – 26	19
Fotbal	22 – 27	18
Sportovní gymnastika M	23 – 25	18
Kanoistika	24 – 26	19
Zápas	24 – 26	19
Atletika běhy	24 – 26	18 – 19
Atletika vrhy a hody	25 – 27	18 – 19
Šerm	26 – 28	19
Vzpírání	26 – 30	21

M = muži, Ž = ženy

Obrázek 2. Průměrný věk dosahování nevyšší sportovní výkonnosti a věk možného zahájení etapy vrcholového tréninku (počátek věku vrcholové výkonnosti) v některých sportech (Dovalil et al., 2007, 254).

2.3.3 Pohybová aktivita studentů na VŠ

Sekot (2008) poukazuje na velkou problematičnost koordinace sportu a studia u mladých sportovců.

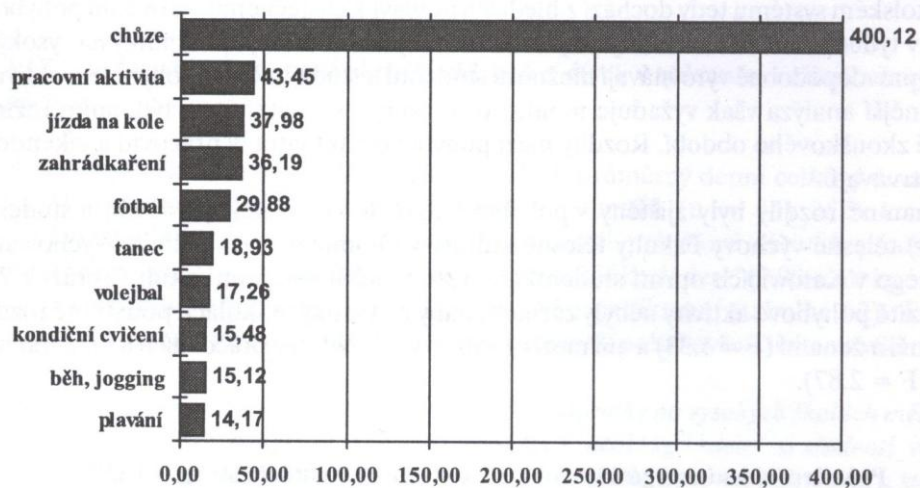
(Thiel in Sekot, 2008) uvádí, že zejména v ekonomicky vyspělých společnostech je kladen důraz, aby vrcholovým sportovcům byla otevřena co největší možnost dosahovat vrcholových výkonů a vítězství, aniž by utrpěla úroveň jejich vzdělání.

„Tato úroveň pohybové aktivity představuje zatížení organismu, které vytváří podmínky pro nepřetržitý růst celkové výkonnosti při výrazném posílení zdraví podporujících faktorů“ (Frömel, 1999, 98).

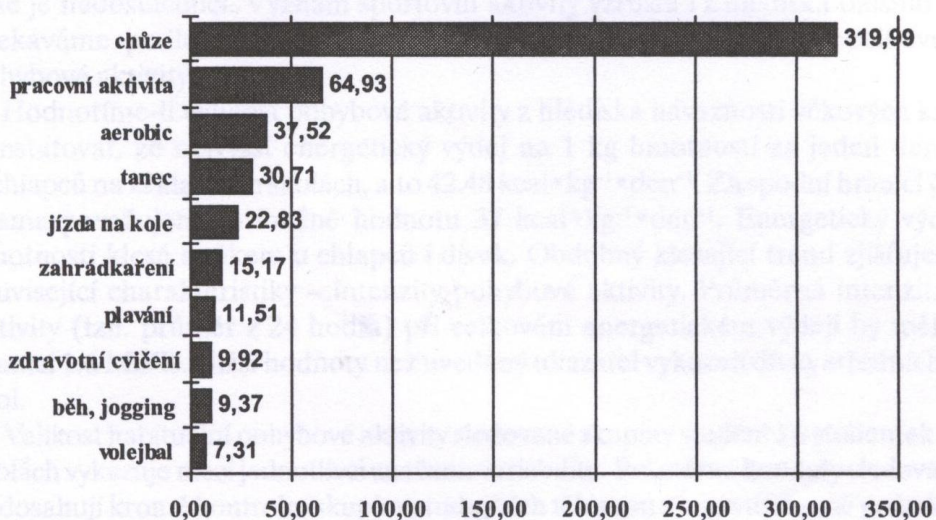
Sekot (2008) poukazuje na problematičnost koordinace sportu a studia, což patří k největším problémům systematické přípravě mladých sportovců. S přibývajícím věkem sportovců slábne ze strany pedagogů ochota koordinace tréninku a studijních povinností. Postupně tak narůstají rozpory mezi studijními a sportovními zájmy. Taktéž může docházet k posilování negativních postojů vyučujících k vrcholovému sportu jako reflexe kritického postoje ke studujícím sportovcům. Velmi často pak dochází k nedostatku ochoty, nebo schopnosti vcítit se do potřeb aktivně trénujících sportovců. Dochází tak k nedocenění fyzické či psychické náročnosti. Proto je velmi důležitá profesionalizace funkčních rolí spojujících oblast vzdělávání a vrcholové sportovní přípravy, která zaručuje nezbytnou míru potřeb sportovců a informovanost učitelů.

Frömel (1999) podle svých výzkumů poukazuje na částečné vyrovnání pohybové aktivity v týdenním režimu z hlediska pohlaví až na vysokých školách. Zde se podle autora pravděpodobně vyrovnávají možnosti studentů a studentek pro pohybovou aktivitu.

Frömel (1999) srovnává pohybovou aktivitu mezi vysokoškolskými studenty různých oborů, studenty středních i základních škol. Specifickou skupinu tvořili studenti oboru učitelství tělesné výchovy. U těchto studentů byli totiž zjištěné charakteristické pohybové aktivity představující horní hraniční hodnoty. Těchto hodnot dosahují zdraví jedinci při realizaci maxima pohybové aktivity bez zaměření na vrcholový trénink

Obrázek 3. Struktura pohybové aktivity v týdenním režimu studentů na vysokých školách (min).

Obrázek 4. Struktura pohybové aktivity v týdenním režimu studentek na vysokých školách (min).

Slepičková (2005) poukazuje na velmi rozdílné srovnání při účasti na sportu u mužů a žen. Obecně platí, že ženy a dívky se zapojují do sportu méně, než jedinci opačného pohlaví. Jejich účast je podobná do věku 25 let, poté se účast žen při sportovních aktivitách oproti mužům výrazně snižuje. Muži preferují spíše motivy, jako je vzrušení, dobrodružství a kolektiv. Ženy naopak dávají přednost kosmetickým a zdravotním motivům. Motivy k pohybové aktivitě se dále liší ve vztahu k věku, či zdravotnímu stavu.

Jarvie (2006) podobně jako Slepičková uvádí rozdílnost mezi pohlavími při výběru pohybových aktivit. Dle autora dávají ženy přednost zejména aerobiku, tanci, józe, gymnastice, plavání a bruslení. Oproti mužům, kteří preferují spíše foťbal, ragby, golf a rybaření.

2.4 Volný čas

Velký sociologický slovník (1996, 156) definuje volný čas, jako „čas, v němž člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce, nebo z nutnosti zachování biofyzilogického či rodinného systému“.

Volný čas lze v souhrnu definovat jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení a nejsou zdrojem trvalých obav či pocitů úzkosti (Slepičková, 2005, 14).

Podle Aristotela je volný čas činnost spojená s vlastním potěšením a blahem (Sekot, 2003).

„Kvalita a množství volného času jednotlivců totiž vypovídá o úrovni rozvoje a kvalitě celé společnosti“ (Slepičková, 2005, 21).

Slepičková (2005) uvádí, že volný čas lze chápat jako záležitost:

- a) Svobodné volby- svoboda a protiklad práce. V subjektivním pojetí je volný čas nejčastěji chápán jako osvobození od práce a pracovních povinností.
- b) Časový prostor- jde o jakousi dobu „navíc“, kde se lidé mohou věnovat svobodně vybraným činnostem po splnění povinností.
- c) Formu činnosti- přináší naplnění přání člověka, činnosti mimo povinnosti v práci, rodině, či společnosti. Jedinec se věnuje odpočinku, zábavě, rozvoji osobnosti apod.
- d) Symbol sociálního statusu- volný čas se mění společně se změnami společnosti, promítá se zde sociální postavení a příslušnost k určité sociální skupině.
- e) Sociální nástroj- prostředek sociální pomoci při uspokojování nejrůznějších potřeb a přání lidí, kteří se nacházejí ve složitějších či nepříznivých životních podmínkách.
- f) Funkci sociálních skupin a životního stylu- každý jedinec vyrůstá, učí se, vyvíjí se a je členem mnoha sociálních skupin. Nejprve s rodinou a blízkým okolím, dále ve škole a v práci. Zde je velmi důležité zařazení do skupin a vytváření sociální kontroly a sociálního užitku.

Tyto obecné znaky volného času poukazují, jakou pozici ve volném čase zaujímá, nebo může zaujímat sport.

Volný čas podle Slepíčkové (2005) představuje svobodnou volbu, závisí však na řadě okolností, jak lidé mohou trávit svůj volný čas. V zásadě však probíhá trávení volného času dvěma způsoby a to buď spontánně, nebo organizovaně.

„Volnočasové činnosti mládeže by měly být prostoupeny individuální touhou prožívat to, co nepatří k běžné náplni školní docházky. Stejně jako volný čas dospělých nad rámec pracovní doby by měl obsahovat činnosti kompenzující jednostrannost profesní zátěže“ (Sekot, 20003, 114).

Náplň volného času ukazuje na široké spektrum možných aktivit, oproti časovému prostoru, který není příliš velký. Sportu ve volném čase konkurují nejrůznější aktivity, které narostli díky masovosti volného času. Kultura se stala masovou díky možnostem sdělovacích prostředků, zejména televize. Konzumnost a pasivní zábava zatlačuje do pozadí tvořivé aktivity, které vyžadují mentální, nebo fyzické úsilí typické pro sport. Tento trend se stále častěji rozšiřuje nejen u dospělých, ale i u dětí a mládeže. V současné době si lidé velmi stěžují na nedostatek volného času, záleží však, zda má tento subjektivní pocit objektivní důvody. Lidé s velkým postavením, či vyšším vzděláním přistupují ke svému volnému času racionálněji a zařazují do něj pohybovou aktivitu častěji, než ti kteří mají času objektivně více. Ten kdo se sportu věnovat chce, vždy si čas najde. Jen je důležité umět dobře hospodařit s časem (Slepíčková, 2005).

Sekot (2003) popisuje volnočasové aktivity jako sportovní činnosti zaměřené na posílení organismu, zdraví a zvýšení pocitu životní pohody.

„Volný čas není záležitostí pouze jedince, ale souvisí s životem celé společnosti. Umění dobře prožít volný čas se jedinec musí naučit. Je proto zapotřebí volnému času lidí věnovat pozornost nejen při výchově, ale v rámci celé společnosti“ (Slepíčková, 2005, 20).

Podle Coakley (2001) se volnočasový sport se odvíjí jako kombinace vztahů mezi lidmi, mezi tělem a duchem a mezi fyzickou aktivitou a prostředím. Důraz je kladen hlavně na osobní projev, prožitek a vzájemné porozumění a podporu. Dalším důležitým bodem je správná soustředěnost na posilování, nikoliv sílu, jako výslednici tělesných aktivit přinášejících radost a pocit duševní a tělesné pohody. Demokratická rozhodovací struktura je charakterizována kooperací, sdílením moci a vztahu trenér - sportovec. Interpersonální podpora je odvozována od principu soutěže s někým, nikoliv proti někomu, protihráči nejsou nepřátelé, ale ti, kteří udělují soupeření povahu vzájemného testování.

„Z hlediska sportu můžeme na volnočasové aktivity nahlížet jako na prostor, ve kterém je možnost široké realizace pohybové rekreace“ (Sekot, 2003, 112).

Průcha et al. (1995) definuje volný čas, jako čas, s kterým může každý jedinec nakládat podle svého uvážení a svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnované práci, škole, péči věnované o rodinu, domácnost a vlastní fyzické potřeby a spánku.

„Pojem volného času je spojen hlavně se západní kulturou, reprezentovanou evropským a severoamerickým způsobem života, a je možné jej dnes považovat za významnou charakteristiku moderní industriální společnosti“ (Slepičková, 2005, 9).

Sociologicky významná kategorie volný čas je dnes ozvláštňován zejména ze dvou důvodů. Předně se má všeobecně za to, že v souvislosti s nebyvalou dynamikou produktivity práce narůstá kapacita volného času a dále se, jako důsledek této skutečnosti, promýšlí možnost a meze forem jeho trávení (Sekot, 2003, 110).

Pávková (1999) definuje volný čas jako odpočinek, relaxaci, zájmovou činnost, nebo jen lenošení, které jedinci přináší uspokojení a pohodu. Jde o opak nutné práce a povinností. Volný čas je doba, kdy si svoji činnost vybíráme dobrovolně, svobodně a rádi a přináší nám uspokojení či uvolnění. U dětí je z výchovného hlediska velmi důležité pedagogické ovlivňování volného času, kde je velmi důležité, aby bylo nenásilné, pestré, přitažlivé a dobrovolné. Míra ovlivňování volného času dětí závisí na věku, mentální a sociální vyspělosti. Z hlediska sociologického a sociálně-psychologického je třeba sledovat, jak činnosti ve volnočasových aktivitách přispívají k utváření mezilidských vztahů a jak je pomáhají kultivovat.

Podle Sekota (2003) je nezpochybnitelné, že vývoj postupně usnadňuje lidem práci a vytváří předpoklady pro mimopracovní časový prostor, který chápeme jako volný čas. Tento prostor je v důsledku zrychlování tempa vývoje pro mnohé naopak zdrojem subjektivního pocitu chronického nedostatku času. Tím se nastoluje zásadní otázka, kterou sociologie v názorovém klání bezvýsledně diskutuje celá desetiletí, a to zdali má člověk ve vyspělé moderní společnosti opravdu dost volného času.

Podobnou definici uvádí i (Hofbauer, 2004, 13) „Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností“.

2.5 Životní styl

Slepičková (2005) uvádí, že životní styl je základním faktorem ovlivňujícím kvalitu života. Vytváří se v průběhu celého života, kdy se člověk dostává do interakce s okolím. Jde především o střet a kombinaci s vlivy výchovy, sociálního prostředí, ekonomických podmínek, kulturních zvyklostí a dalších.

Životní styl lze charakterizovat jako paletu praktických všech lidských aktivit od myšlení, přes chování až po jednání a to takových, které zaujmají v životě trvalejší místo, většinou se opakují, jsou typické a předvídatelné. Nejčastěji se posuzuje podle názorů, postojů a chování (Slepičková, 2005, 41).

Tělesná kultura významným způsobem ovlivňuje životní styl a životní způsob jedince, či společnosti, tím že se podílí na zkvalitňování činností ve všech sférách života, uspokojuje a vytváří životní potřeby, vytváří sociální a ekonomické vztahy a v neposlední řadě vytváří systém životních hodnot a idejí (Hodaň, 2000).

Slepičková (2005) dále poukazuje na fakt, že o životním stylu napovídají i postoje a názory, která však mohou být v rozporu s chováním. Například velká část české populace považuje sport, za důležitý pro život, ale jen část jej zařazuje pravidelně do svého programu. Podobný příklad je u kuřáka, který ví, že kouření škodí zdraví, ale i přesto s kouřením nepřestane.

Nejobecněji můžeme životní styl chápat jako jednání odvozené ze souboru postojů, norem a hodnot. Osvojit si určité vzorce chování vede k jednotě slohu vyjádřené v jednání i myšlení. Jednání zahrnuje širokou paletu chování od hmotné spotřeby, pohyb v určitém prostoru, interakce s druhými až po hodnotové orientace (Šafr, 2008, 24).

Životní styl je proměnlivý v čase, protože se změnou času se mění i potřeby člověka a okolní prostředí taktéž prochází změnami. Například mladý člověk plný energie a s touhou poznávat nové věci a lidi preferuje kontakty s vrstevníky, s kterými tráví mnoho času. V další etapě svého života, jedinec chodící do zaměstnání, buduje spíše svou profesní kariéru a pečuje o rodinu. Zde musí změnit alespoň částečně své návyky z mládí, aby zvládl své nové povinnosti (Slepičková, 2005).

„V souvislosti se sociálním prostředím, jehož vlivu se přikládá velká váha, se životní styl vztahuje nejen k jednotlivci, ale hovoří se o životním stylu různě velkých kolektivů až celé populace“ (Slepičková, 2005, 42).

Podle Slepíčkové (2005) se do životního stylu se promítá kulturní i historický vývoj, odlišné zvyklosti, či názory v životním stylu nalézáme u lidí žijících na vesnici a ve městě, v arabských zemích a v zemích západní Evropy či severní Ameriky.

Obdobnou úvahu nacházíme u Hodaně (2000), který uvádí, že životní styl je určován velkým množstvím charakteristik, které způsobují značné rozdíly mezi jednotlivými částmi světa. Životní styl je podle Hodaně možno pokládat za určité vyjádření kvality života dané skupiny, či společnosti.

Podle Bourdieu (1984) možnost a meze provozování sportu nejsou dnes primárně spojeny s časovými dispozicemi, ale vztahují se k rozdílnosti přístupu k finančním prostředkům. Souvisejí s životní úrovní a jsou silně ovlivňovaná povahou životního stylu, zejména s přístupy a naplňování volného času. Výzkum stratifikačního systému poukazuje na odlišené znaky kolektivních, či organizovaných sportů nižších vrstev oproti individuálním, bezkontaktním a neorganizovaným sportům vyšších vrstev.

Podobně jako Bourdieu i Jarvie (2006) uvádí zjištění, týkající se vztahu sportu a sociální stratifikace, které koncem minulého století přineslo mnoho zjištění. Autor je zobecnil následovně:

- Celkově se zvyšují možnosti k pohybové aktivitě.
- Kvalita a kvantita sportování je sociálně podmíněná.
- Vyšší sociální vrstvy preferují sporty jako je golf, tenis, lyžování, jogging, kriket.
- Oproti nižším sociálním vrstvám, které se věnují spíše sportům jako je fotbal, lední hokej, basketbal, rybaření.
- Možnosti aktivního sportování do značné míry závisí na sociální pozici jedince.

Životní styl představuje z hlediska ovlivnění zdraví jeden z nejvýznamnějších faktorů. Jeho vliv se uplatňuje v celé řadě oblastí života – v rodině, ve škole, na pracovišti, volnočasových aktivitách a dalších. Na neuspokojivém zdravotním stavu se významně podílela a dosud podílí nevhodná skladba výživy spojená s nízkou pohybovou aktivitou populace. Mezi onemocnění, na jejichž vzniku a vývoji se do značné míry podílí životní styl, patří v první řadě onemocnění srdečně-cévní, nádorová a metabolická. Pro další zlepšování zdraví jsou pozitivní změny životního stylu jedním z nejdůležitějších a nejsložitějších cílů společnosti (<http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/zdravejsi-zivotni-styl>).

2.6 Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury

Univerzita Palackého v Olomouci je vysoká škola s dlouho tradicí. Byla založena již v 16. Století a je tak nejstarší vysokou školou na Moravě a druhou nejstarší v České republice. V současnosti představuje moderní vzdělávací instituce se širokou nabídkou studijních oborů a bohatou vědeckou činností. Na jejích osmi fakultách studuje přes 23.000 studentů, což tvoří celou pětinu obyvatel města Olomouce (<http://www.upol.cz/o-univerzite/>).

Znak Univerzity Palackého pochází z podoby vytvořené Aljo Beranem v roce 1946 a používá se ve čtyřech barevných verzích.

http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/Do_aktualit/Soucasne_graficke_prvky_uzivane_na_Univerzite_Palackeho.pdf

Obrázek 5. Znak Univerzity Palackého v Olomouci

(<http://www.upol.cz/skupiny/verejnosti-a-mediim/ke-stazeni/>).

Fakulty Univerzity Palackého v Olomouci:

- Cyrilometodějská teologická fakulta
- Lékařská fakulta
- Filozofická fakulta
- Přírodovědecká fakulta
- Pedagogická fakulta
- Fakulta tělesné kultury
- Právnícká fakulta
- Fakulta zdravotnických věd

Fakulta tělesné kultury vznikla v roce 1991, což podnítilo rychlý rozvoj vědeckého výzkumu.

Obrázek 6: Znak Fakulty tělesné kultury
Univerzity Palackého v Olomouci

Základními studijními směry Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci jsou: studium učitelství tělesné výchovy, Fyzioterapie, Aplikované tělesné výchovy, Rekreologie, Tělesné výchovy a sportu, Ochrany obyvatelstva a Managementu sportu a trenérství. Magisterské studium je koncipováno jako pětileté a dvouleté navazující, bakalářské studium jako tříleté. Fakulta tělesné kultury vytváří podmínky pro rekvalifikaci a uskutečňuje licenční studium specialistů pro tělovýchovné organizace, sportovní svazy aj. (<http://ftk.upol.cz/menu/o-fakulte/>).

Pod Fakultu tělesné kultury dále spadají následující katedry a institut:

- Katedra aplikovaných pohybových aktivit
- Katedra fyzioterapie
- Katedra přírodních věd v kinantropologii
- Katedra rekreologie
- Katedra společenských věd v kinantropologii
- Katedra sportu
- Institut aktivního životního stylu

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Hlavní cíl práce:

Hlavním cílem práce bylo zjistit sportovní zájmy uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci.

Dílčí cíle práce:

- 1) Zjistit rodinnou anamnézu uchazečů.
- 2) Zjistit sportovní aktivity ve volném čase.
- 3) Zjistit zájem o nové pohybové aktivity.

Výzkumné otázky:

- 1) Z jakého důvodu ukončili uchazeči sportovní „kariéru“?
- 2) Jaké pohybové aktivity provozují uchazeči ve volném čase?
- 3) Co uchazeče odrazuje od pravidelného sportování?
- 4) Proč uchazeči sportují?

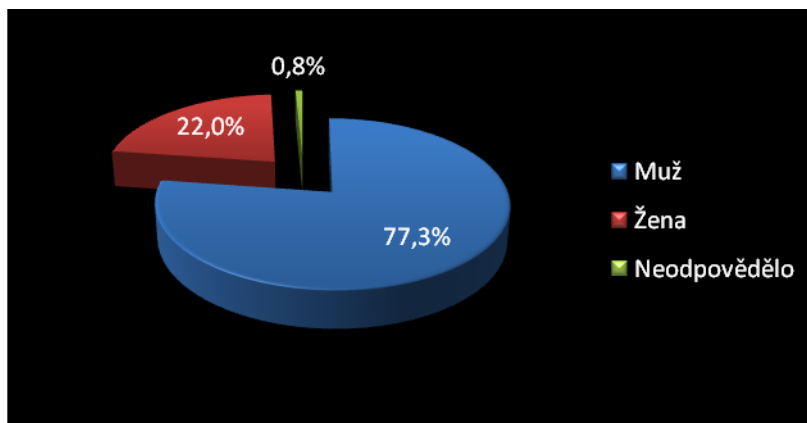
Úkoly práce:

- 1) Analyzovat odbornou literaturu.
- 2) Připravit anketní otázky.
- 3) Provést pilotní šetření- pretest.
- 4) Zajistit a provést vlastní výzkumné šetření.
- 5) Analyzovat získaná data.

4 METODIKA PRÁCE

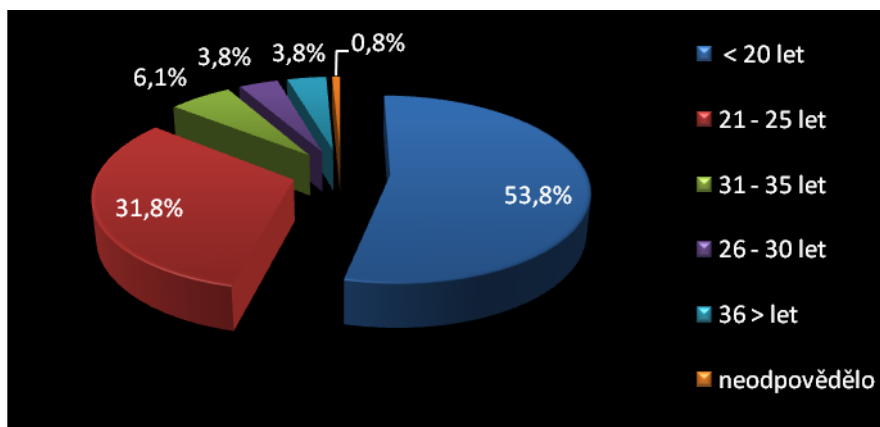
4.1 Výzkumný soubor

Ve výzkumu bylo použito záměrného výběru. Výzkumný soubor tvořili uchazeči o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci z jara 2010. Jednalo se o uchazeče na Fakultu tělesné kultury oboru Ochrany obyvatelstva a Tělesné výchovy a sportu a to jak prezenční, tak i kombinované formy studia. Anketa byla předložena celkem 132 respondentům různé věkové kategorie a pohlaví.

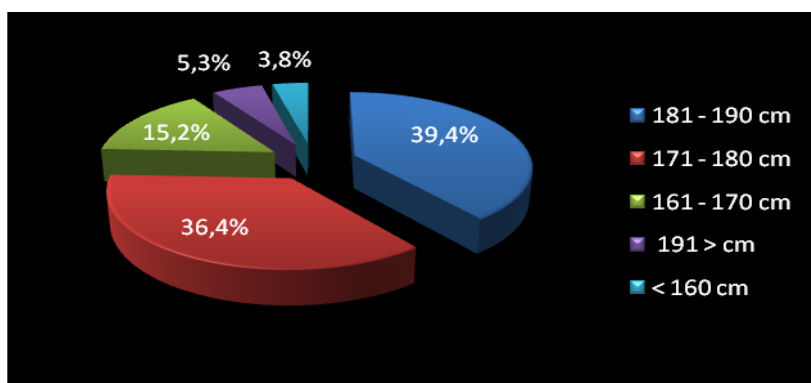
Obrázek 7. Rozdělení uchazečů podle pohlaví.

První otázka směřovala k rozdělení pohlaví respondentů. Z celkového množství dotazovaných, celkem 132, bylo 102 chlapců (77,3%) a 29 dívek (22%). Jeden z uchazečů odpověď nevyplnil.

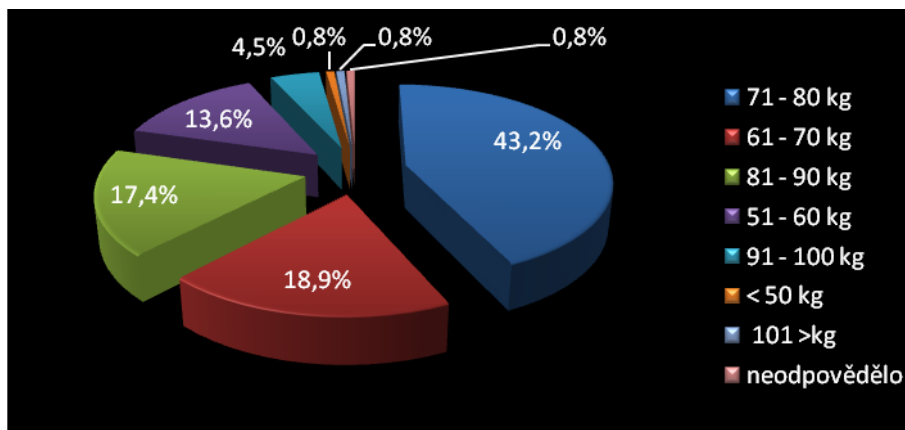
Obrázek 8. Rozdělení uchazečů podle věku.

Výzkumný vzorek jsem dále analyzovala podle věku. Největší část respondentů patřila k věkové skupině do 20-ti let, kam spadalo 53,8% dotazovaných. Druhou nejpočetnější skupinou byli uchazeči v rozmezí 21-25 let, kterých bylo 31,8%. Další věková kategorie byla mezi 31-35 roky, kam spadalo 6,1% dotázaných. V posledních dvou rozmezích, mezi 26-30 a nad 36 let, bylo po pěti respondentech (3,8%). Jeden uchazeč odpověď nevyplnil.

Obrázek 9. Rozdělení uchazečů podle výšky.

Z ukazatele rozdělní respondentů podle tělesné výšky vyplývá, že nejvíce uchazečů, celkem 52 (39,4%), uvedlo výšku mezi 181-190 cm. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti o výšce 171-180 cm, kterých bylo 36,4%. Další početnou skupinou, k níž se hlásilo 20 respondentů (15,2%), byla výšková skupina mezi 161-170 cm. Mezi poslední skupiny, téměř až extrémní, patřili uchazeči vyšší než 191 cm, kterých bylo celkem 7 (5,3%) a nižší než 160 cm s počtem 5 (3,8%) adeptů na studium.

Obrázek 10. Rozdělení uchazečů podle hmotnosti.

Další otázka nám rozdělila respondenty podle hmotnosti. Z čehož nám vyplývá, že největší část (43,2%) tvoří uchazeči, jejichž tělesná hmotnost je mezi 71-80 kg. Další část, ke které se přihlásilo necelých 19% zájemců, je mezi 61-70 kg. Mezi váhovou kategorií 81-90 kg patří 17,4% respondentů. 13,6% respondentů spadá do rozmezí 51-60 kg. 6 uchazečů mají mezi 91-100 kg. Jeden respondent měl méně než 50 kg a jeden více jak 101 kg. Odpověď nevyplnil jeden respondent.

4.2 Postup při získávání dat

Při 2. kole přijímacího řízení na Fakultu tělesné kultury v Olomouci, byla všem zúčastněným uchazečům o studium předložena anketa s prosbou o vyplnění. Úvod obsahoval téma šetření ankety. Uchazeči byli ústně informováni a poučeni o způsobu vyplňování. Návratnost ankety byla stoprocentní.

4.3 Výzkumná metoda – anketa

Anketa byla použita ve výzkumu jako hlavní výzkumná metoda. První předvýzkum (pretest) jsem provedla u spolužáků z oboru Ochrany obyvatelstva. Na pretestech bylo ověřeno matematicko-statistické zpracování. Dále jsem zjišťovala reliabilitu (spolehlivost) a validitu (platnost) a zda studenti rozuměli pokynům a otázkám a jestli jsou vůbec ochotni se výzkumu zúčastnit.

V prvním pretestu se zpět vrátilo 100% vyplněných anket, do týdne jsem provedla druhý pretest taktéž u spolužáků oboru Ochrany obyvatelstva, kde bylo vyhodnoceno opět 100% vyplněných anket. Anketu jsem po obou předvýzkumech upravila do konečné podoby. V odborné literatuře se uvádí, že počet případů (probandů) prozkoumaných pretestem má být větší než 25, tuto podmínku jsem splnila.

Anketa se skládala ze tří částí a zjišťovala data týkající se:

- osobní anamnézy,
- pohybové aktivity respondentů ve volném čase,
- vztahu k Fakultě tělesné kultury v Olomouci.

Anketa byla anonymní z důvodu kvalitnější výpovědi respondentů. Délka vyplnění ankety byla přibližně 10 minut. Anketa byla formulována tak, aby byla získána hlavní data a aby neodradila respondenty svým rozsahem již předem. Z dřívějších studií je znám fakt, že jedinci z oblasti tělesné výchovy a sportu odmítají delší šetření než čtyři stránky. Anketu jsem uvedla v přílohách.

4.4 Statistické zpracování evidence ankety

Zpracování získaných údajů jsem provedla na základě četnosti shodných odpovědí z vyplněných anket. Odpovědi jsem sečetla pomocí čárkovací metody a pro přehlednost jsem je zpracovala v programu Microsoft Word a Excel, kde jsem je přehledně vyjádřila pomocí grafů a přepočítala na procenta zaokrouhlené na jedno desetinné místo. Pokud respondenti na nějakou otázku neodpověděli, tak jsem odpověď zahrnula do kategorie „neodpověděli“. Bylo použito deskriptivní statistiky (procenta, medián, relativní četnost a absolutní četnosti)

4.5 Analýza odborné literatury

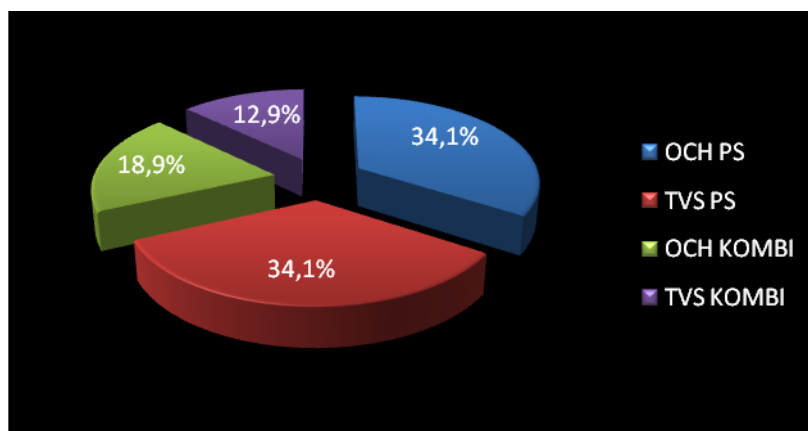
Všechny analyzované dokumenty byly písemného charakteru zejména odborné knihy, časopisy, články a internet. K získání teoretických poznatků byly prohledány například internetové databáze a databáze knihoven:

- Státní vědecká knihovna v Olomouci (<http://svkol.cz>)
- Elektronické informační zdroje Univerzity Palackého v Olomouci (<http://ezdroje.upol.cz/ezdroje/>)

5 VÝSLEDKY A DISKUZE PRÁCE

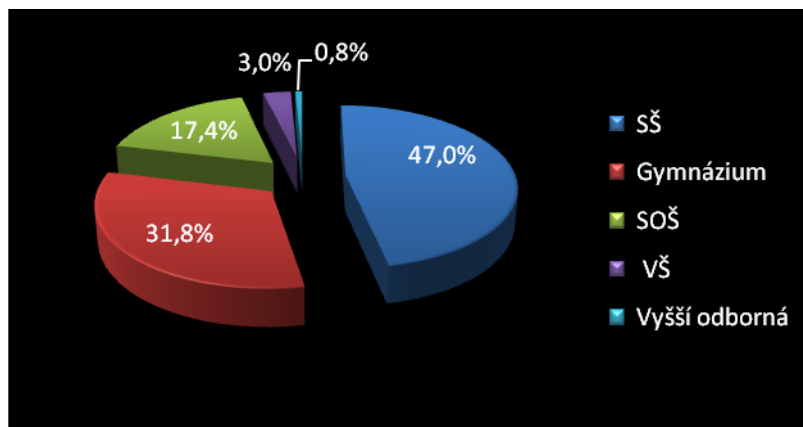
V této části bakalářské práce jsem se věnovala zpracováním získaných dat a grafickému znázornění výsledků z anket. Jedná se o rozbor jednotlivých otázek. Výsledky výzkumu jsou do značné míry ovlivněny tím, že výzkum probíhal mezi uchazeči, kteří již úspěšně absolvovali talentové přijímací zkoušky. Talentové přijímací zkoušky obsahovaly testy fyzické zdatnosti, mezi které patří atletika, gymnastika, sportovní hry a plavání.

5.1 Osobní anamnéza respondentů

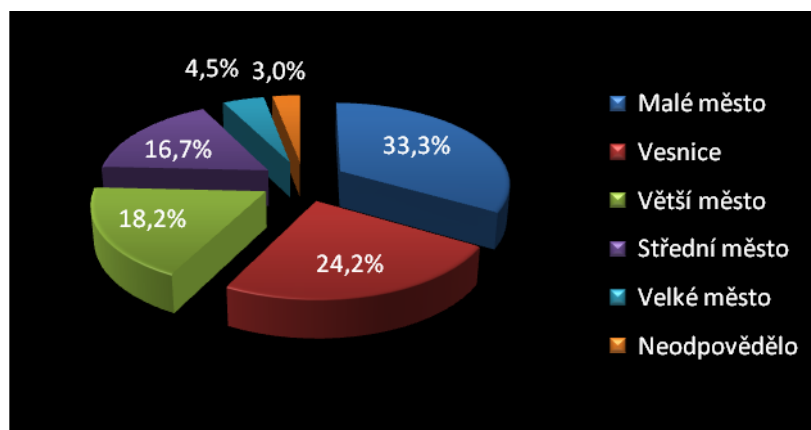
Obrázek 11. Rozdělení uchazečů podle oborů

Nejdříve jsem respondenty rozdělila podle oborů, na které se hlásí. Výsledky ukazují na větší zájem o prezenční formu studia (68%) oproti kombinované formě (32%). Obor Ochrana obyvatelstva prezenční formou zaujala celkem 45 zájemců (34,1%), se stejným počtem zájemců se stal obor Tělesná výchova a sport (34,1%). Obor Ochrana obyvatelstva v kombinované formě měla více zájemců 18,9%, než kombinovaná forma oboru Tělesná výchova a sport, na kterou se hlásilo jen 17 uchazečů (12,9%).

Obrázek 12. Rozdělení uchazečů podle předchozího vzdělání.

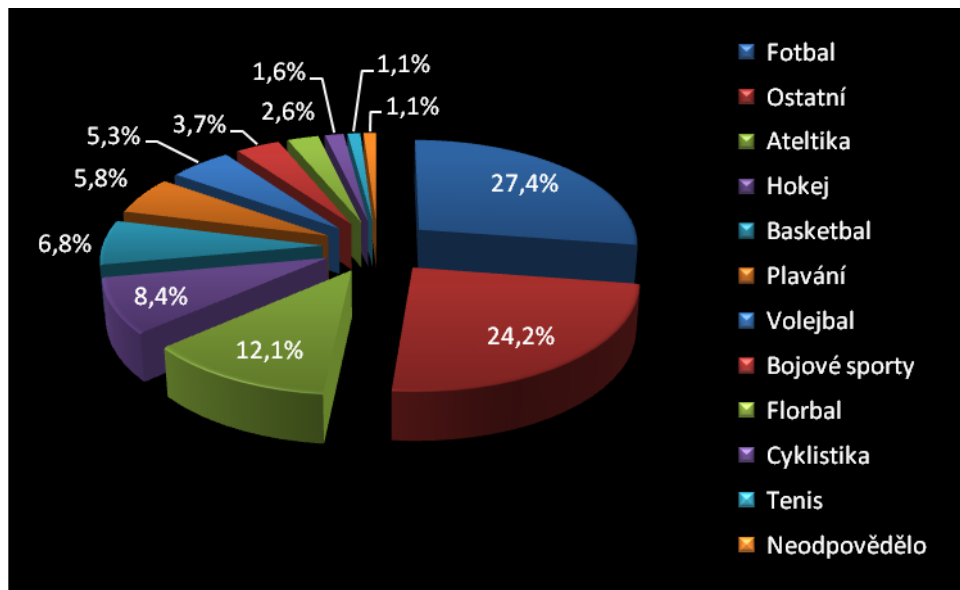
Další graf nám zobrazuje předchozí studium uchazečů. 47% respondentů uvedlo, že se na fakultu hlásí ze střední školy, necelých 32%, se stali uchazeči přicházející z gymnázií. 17,4% respondentů uvedli za předchozí studium střední odbornou školu. Pouze 4 respondenti (3%) si podali přihlášku z vysoké školy a 1 uchazeč se hlásil z vyšší odborné školy.

Obrázek 13. Rozdělení uchazečů podle bydliště.

Na otázku, z jak velkých měst se hlásí respondenti na Fakultu tělesné kultury v Olomouci, nejvíce respondentů, celkem 33,3%, odpovědělo z malého města do 50.000 obyvatel. 24,2% uchazečů se hlásí z vesnice do 5.000 obyvatel. Z většího města, 100.000 - 200.000 obyvatel, se hlásí 18,2% uchazečů. Z velkého města jako je Praha, Brno a Ostrava pochází pouze 6 respondentů (4,5%). Místo bydliště neuváděli 4 uchazeči (3%).

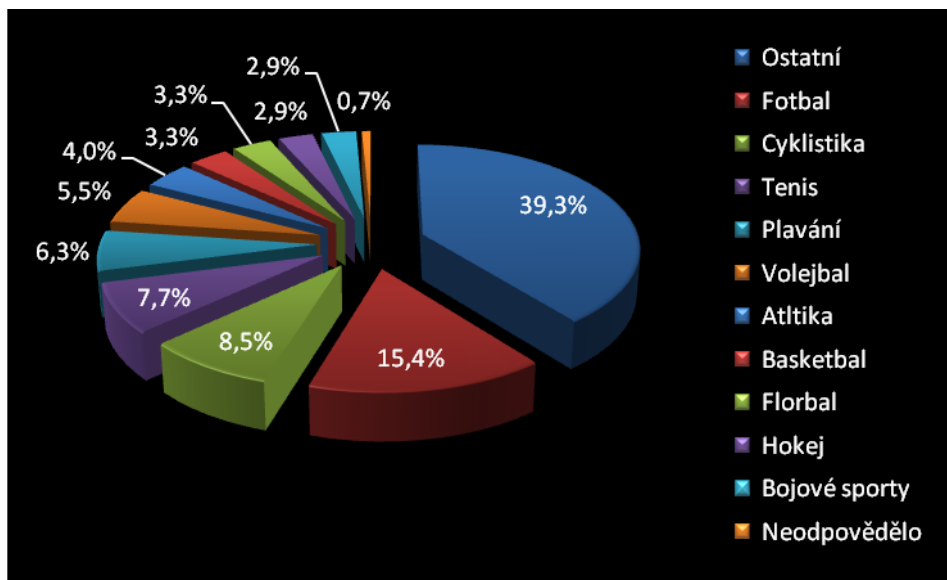
5.2 Pohybová aktivita respondentů ve volném čase

Obrázek 14. Jakému sportu se věnujete nebo jste se věnoval/a závodně (v oddíle)?

Z daného grafu nám vyplývá, že největší procento 27,4% respondentů se věnovalo závodně fotbalu, 24,2% dotázaných závodilo v ostatních sportech, kde byly nejčastěji uváděny jiné míčové hry, zimní sporty, gymnastika, tanec a mnoho dalších i netradičních sportů. Více jak 12% respondentů se věnovalo atletice, 8,4% hokeji, 6,8% basketbalu, 5,8% plavání, 5,3% volejbalu. Mezi další nejčastěji uváděné sporty patřily bojové sporty, florbal, cyklistika a tenis.

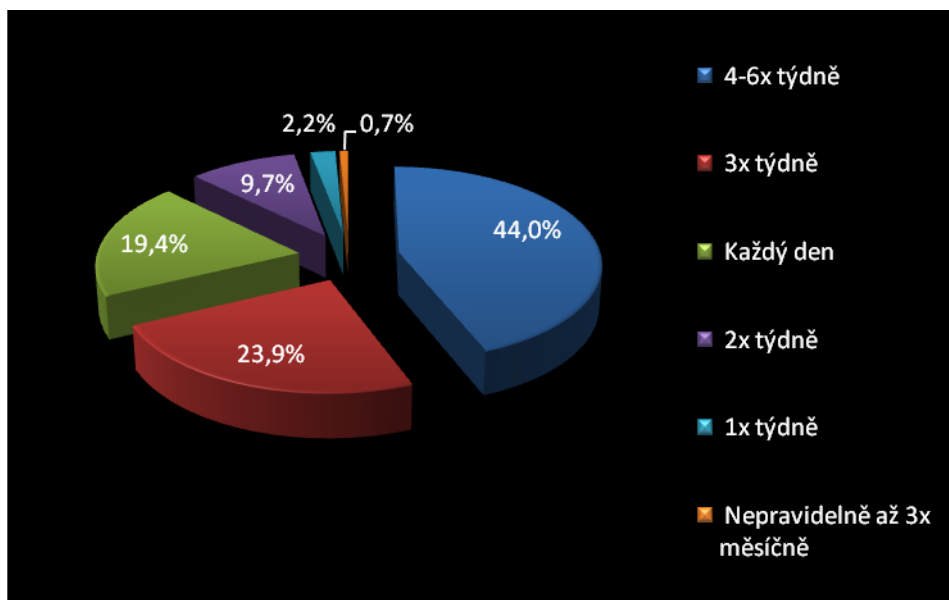
Fotbal a hokej patří k nejpobulárnějším chlapeckým kolektivním sportům v České republice, není tedy divu, že velká část dotázaných, mezi kterými byly $\frac{3}{4}$ chlapců, uvedla tyto prestižní sporty. Vedle kolektivních sportů jsou individuální sporty, kde u nás mezi nejpobulárnější patří atletika, plavání, cyklistika a tenis. V každém z těchto sportů má, nebo měla Česká republika úspěchy v evropských, či světových šampionátech a na olympijských hrách. Pozitivní zpráva je, že tyto sporty stále zůstávají velmi oblíbené a tudíž se může Česká republika srovnávat se světovou špičkou, kam patří v těchto sportech Amerika, Rusko, Anglie a další.

Obrázek 15. Jakému sportu se věnujete nejraději ve volném čase?

Ve volném čase se respondenti nejraději věnují fotbalu (15,4%), cyklistice (8,5%), tenisu (7,7%), plavání (6,3%), volejbalu (5,5%). Mezi další oblíbené volnočasové aktivity patřila atletika, basketbal, florbal, hokej a bojové sporty. 39,3% uvedlo jiné volnočasové aktivity, kde uváděli zejména běh, inline bruslení, zimní sporty, fitness, jiné míčové hry, tance, horolezectví, plážové hry a mnohé další netradiční sporty a pohybové aktivity.

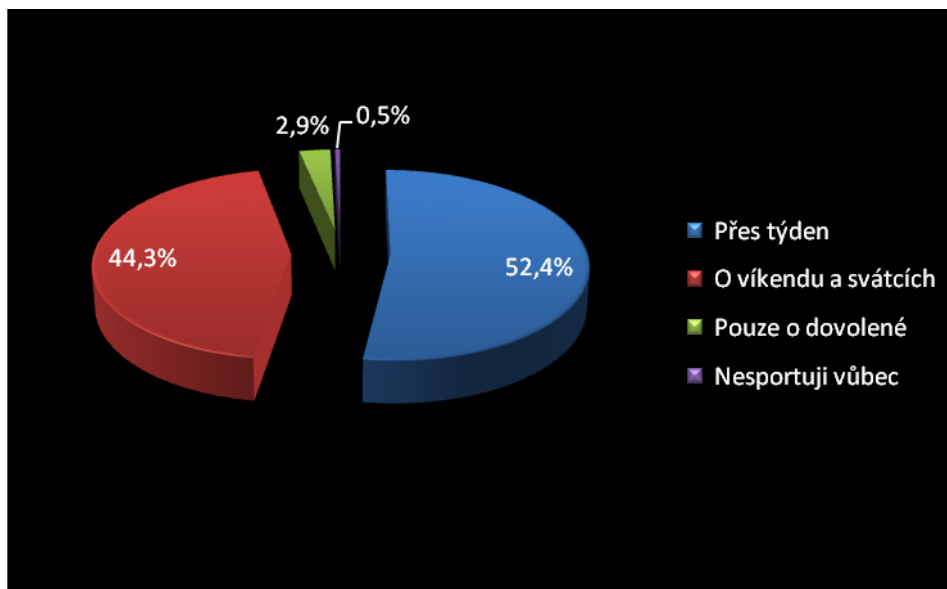
Volnočasové aktivity se téměř shodují se sporty, kterým se respondenti věnují závodně.

Obrázek 16. Jak často sport provozujete?

Další otázka zjišťovala, jak často respondenti provozují sport. 59 uchazečů (44%) sportují 4-6x za týden, 3x týdně sportuje 32 respondentů (23,9%) a 26 odpovídajících (19,4%) sportuje každý den. 13 dotázaných odpovědělo, že sportuje 2x týdně, a další 3 odpovídající sportují pouze 1x týdně. Kupodivu jeden z dotázaných, hlásící se na tělovýchovnou fakultu, sportuje nepravidelně až 3x měsíčně.

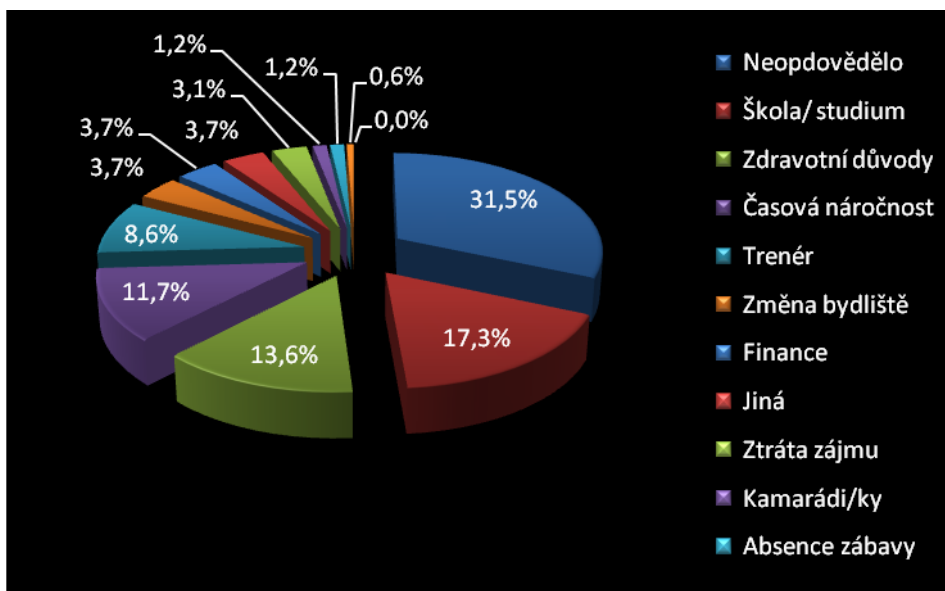
Podle odpovědí je zřejmé, že na Fakultu tělesné kultury se hlásí velké množství aktivně sportujících chlapců a dívek, kteří jsou povinni absolvovat tréninky alespoň 5x týdně. Tato fakulta je určena především pro aktivně sportující studenty, což se pozitivně odráží ve výsledcích tohoto šetření. Studium na Fakultě tělesné kultury nabízí možnost skloubení s vrcholovým sportem. Tuto možnost uvítá a využije široké spektrum studentů. Rovněž já jsem se po dobu svého studia věnovala vrcholovému sportu, kdy přístup ze strany vyučujících byl vstřícný a empatický, což vnímám jako velmi pozitivní.

Obrázek 17. Kdy sportujete ve volném čase?

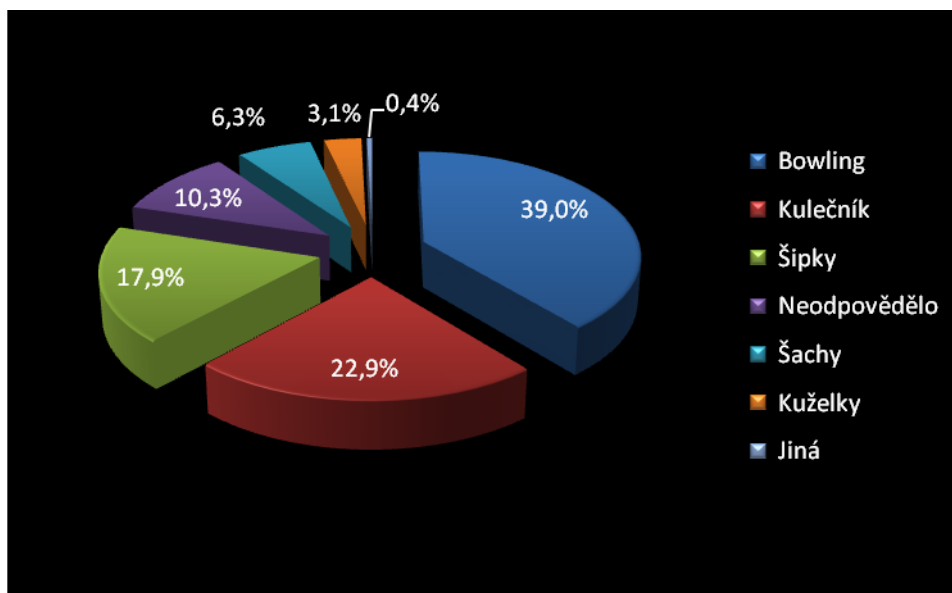
Na otázku volnočasového sportování uvedlo 110 respondentů (52,4%), aktivitu přes týden. Velká část, 93 dotázaných (44,3%), sportuje o víkendu a svátcích. Pouze 6 uchazečů sportuje pouze o dovolené a jeden dotázaný nesportuje vůbec.

Jak jsem již uvedla výše, většina uchazečů jsou, dle mého názoru, aktivní sportovci a tudíž mají povinnost na tréninky docházet denně. Velmi často i přes víkend. Do skupiny sportujících o víkendu a svátcích patří rekreační sportovci a ti, co jsou přes týden pracovníě vytíženi (kombinované studium). Zanedbatelná část respondentů sportuje pouze o dovolené, nebo nesportují vůbec, pak si však neumím vysvětlit, proč si zvolili takový druh studia.

Obrázek 18. Pokud jste závodně sportovali (v oddíle), z jakého důvodu jste ukončili tuto sportovní “kariéru“?

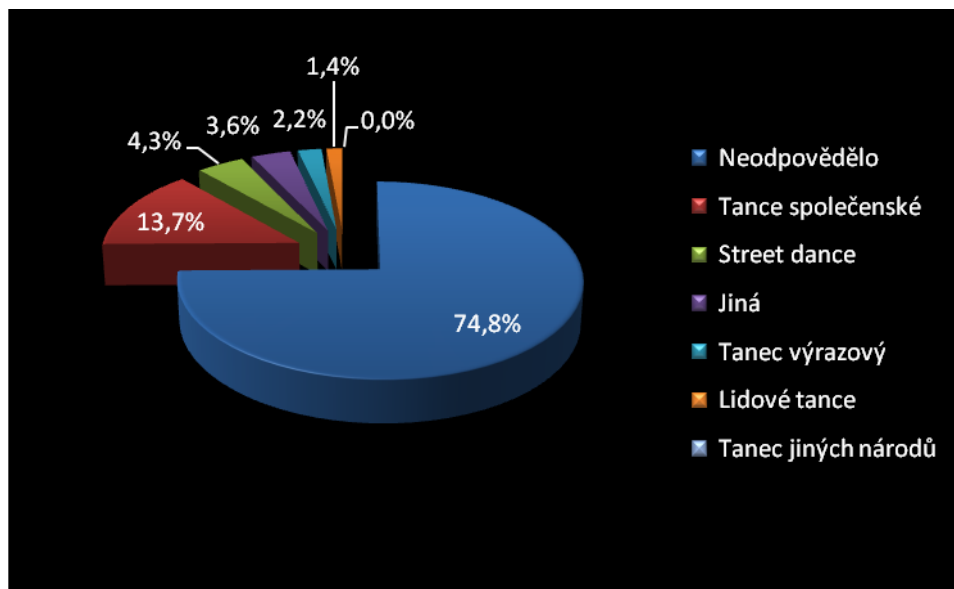
Největší část dotazovaných (31,5%) na danou otázkou neodpověděla, z čehož usuzují, že danou sportovní činnost ještě neukončili. Tato možnost bohužel v dotazníku nebyla uvedena. Další velká část respondentů (17,3%) uvedla, že ukončení jejich sportování byla z důvodů školy, či studia. Je to nejčastější důvod u studentů vysokých škol, protože většina jde za studiem do jiných měst, než dříve sportovali a pokračování sportu jim studium nedovolí. Další možností je i náročnost studia na spojení s aktivní sportovní činností. Více jak 13% respondentů ukončilo sportovní kariéru, zřejmě nedobrovolně, a to ze zdravotních důvodů. Nejčastějšími zdravotními problémy jsou úrazy kolenních a ramenních kloubů, s kterými sportovci nejčastěji chodí na operace a poté se ne vždy všem podaří zařadit zpět do vrcholového sportu. Necelých 12% uchazečů ukončili sportování kvůli velké časové náročnosti. Při sportování na vysoké úrovni je třeba absolvovat trénink alespoň 6x týdně a to může být při náročném studiu velmi obtížné. Mezi další důvody patřili nespokojenost s trenérem, změna bydliště, finance, ztráta zájmu, kvůli kamarádům, absence zábavy a jiné.

Obrázek 19. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

S nabízenými aktivitami se respondenti většinou setkávají v různých restauracích a sportovních barech. Největší část (39%) respondentů se věnuje bowlingu. Druhou nejvíce oblíbenou aktivitou, ke které se přihlásilo necelých 23%, byl kulečnick. Bezmála 18% uchazečů se s oblibou věnuje šipkám. Mezi méně oblíbené aktivity patřily šachy a kuželky. 10,3% dotázaných na otázku volnočasové aktivity neodpovědělo.

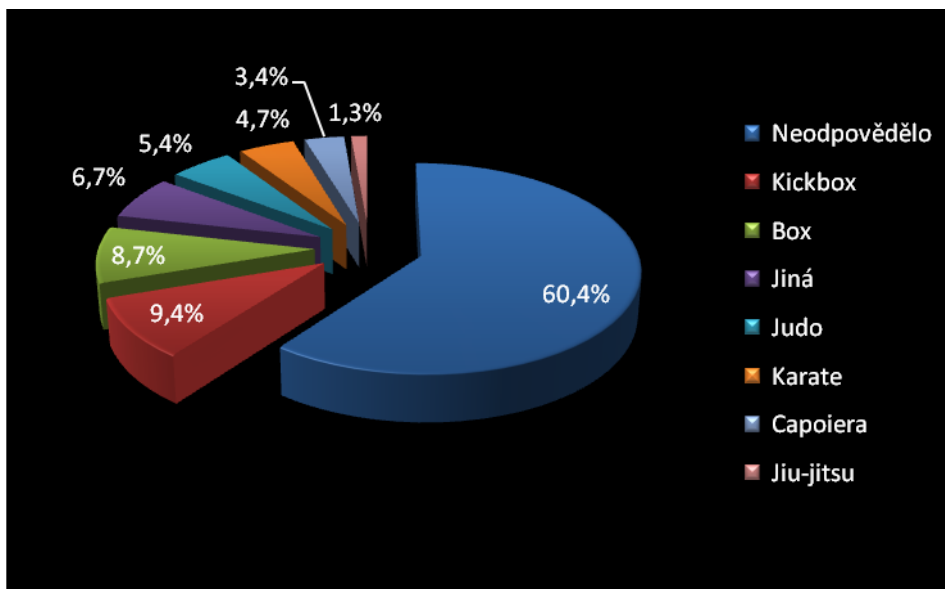
Bowling a kulečnick tedy patří mezi nejoblíbenější volnočasové aktivity u mládeže, kterým se věnují většinou s přáteli u večerních posezení v oblíbených restauracích. Bowling patří mezi novější a moderní aktivity, který má velký úspěch nejen u mladé, ale i starší generace.

Obrázek 20. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Další z nabízených aktivit byly zaměřeny k rytmické pohybové aktivitě - tancům. Necelých 75% respondentů na danou otázku neodpovědělo. Společenským tancům se věnuje téměř 14% uchazečů. Street dance zaujalo více jak 4%. Lidovým, výrazovým a tancům jiných národů se věnuje velmi malá část respondentů.

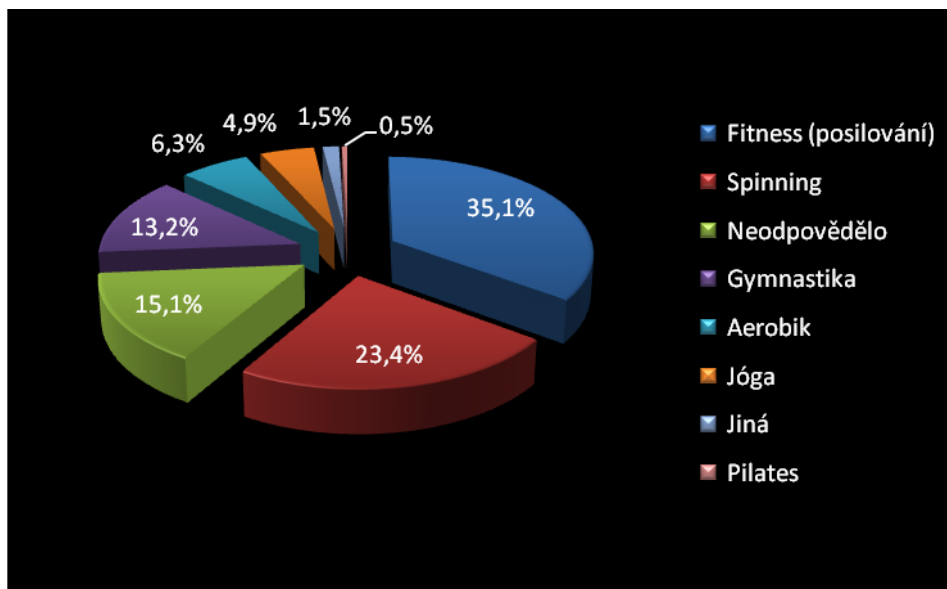
Podle průzkumu tři čtvrtiny uchazečů nepreferují vybrané druhy tance. Myslím se, že spíše si občas zatancují na navštěvovaných diskotékách, ale speciálním druhům tance se nevěnují.

Obrázek 21. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Mezi další nabízené volnočasové aktivity patřily bojové sporty. Více jak 60% respondentů na danou otázku neodpovědělo, z čehož usuzují, že bojové sporty nemají zřejmě moc v oblibě. Kickboxu se ve volném čase věnuje 9,4% uchazečů, box oslovilo 8,7% uchazečů, jiným bojovým sportům se věnuje 6,7% dotázaných, judo oslovilo 5,4% respondentů. Mezi další bojové sporty, kterým se respondenti věnují, patří karate, capoiera a jiu-jitsu.

Bojové sporty preferuje spíše mužská část populace. Je to velmi specifický druh sportu, ke kterému musí mít jedinec určitý vztah a předpoklady. Hlavním předpokladem k bojovým sportům je, podle mého názoru, touha bojovat, soupeřit, válčit a vyhrát.

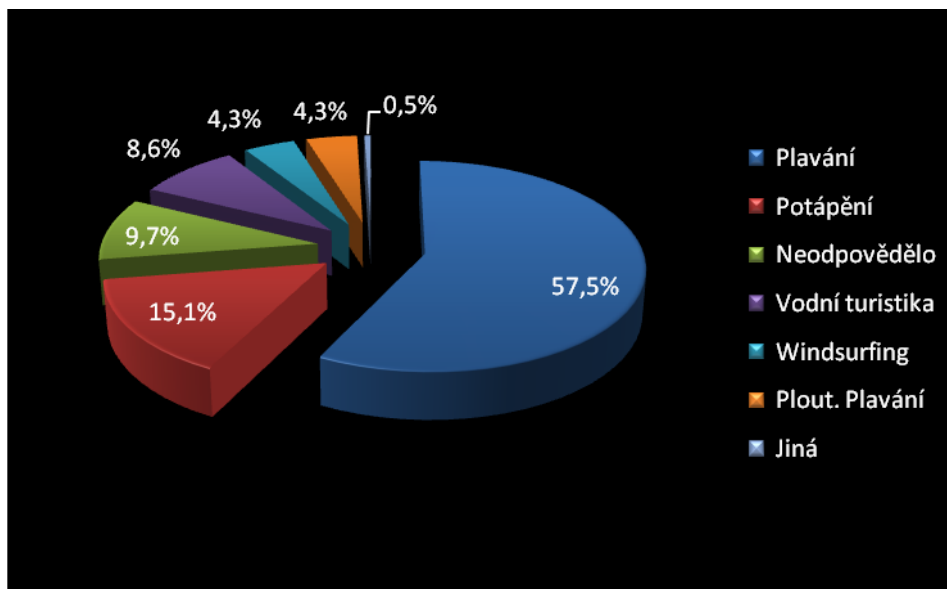

Obrázek 22. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Mezi volnočasové aktivity, u kterých v posledních letech došlo k velkému „boomu“ patří fitness, spinning, aerobik, jóga, pilates a další. 35,1% dotázaných se ve volném čase ráda věnuje fitnessu, neboli posilování, 23,4% preferuje spinning, 15,1% na otázku neodpovědělo, gymnastice se věnuje 13,2% respondentů, aerobik má v oblíbenosti 6,3% dotázaných a jógu oslovilo necelých 5%. Jiným volnočasovým aktivitám podobného směru se věnuje 1,5% respondentů a 0,5% preferuje pilates.

Fitness, posilování je velmi oblíbenou mužskou aktivitou, ale v poslední době přibývá stále více dívek a žen, které posilováním také chtějí zpevnit a vytvarovat své tělo. Spinningu se naopak ve valné většině věnují dívky. Je to jedna z novějších moderních pohybových aktivit, která se provádí ve sportovních centrech, kde se ženy věnují dále i programům jako je h.e.a.t., alpining, powerplate a mnohé další.

Bohužel mladých gymnastů a gymnastek stále více ubývá, doufám ale, že tento tradiční sport neupadne v této moderní společnosti a bude mít i nadále své zastoupení v českém sportu. Aerobik, jóga a pilates jsou další formy pohybových aktivit, kterým se věnuje opět převážná část ženské populace, většinou taktéž ve sportovních centrech.

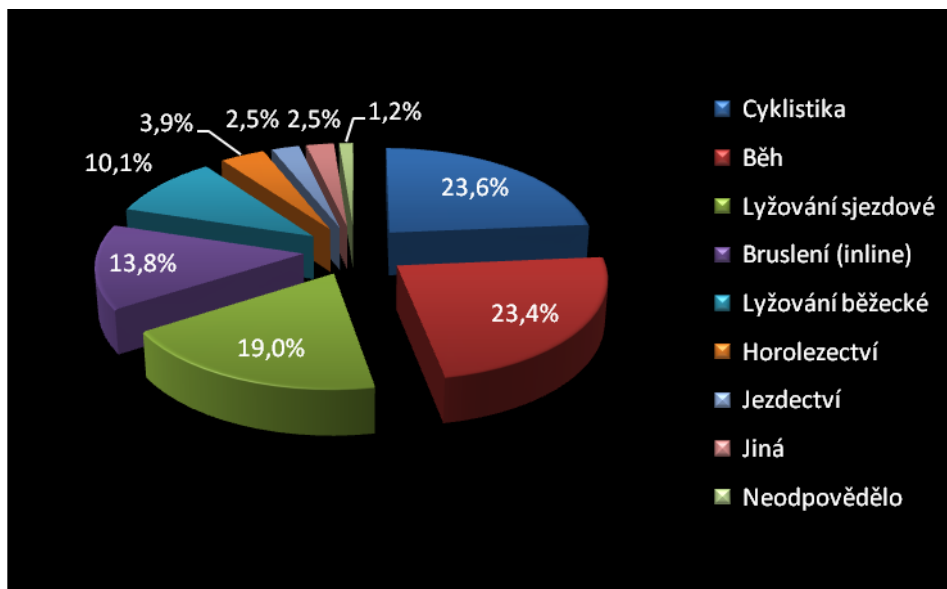

Obrázek 23. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Tak zvané „vodní“ pohybové aktivity byly dalším nabízeným okruhem. Největší a drtivá část (57,5%) se ve volném čase věnuje plavání, 15,1% dotázaných má v oblíbeně potápění, necelých 10% neodpovědělo, 8,6% respondentů se ráda věnuje vodní turistice. Mezi další oblíbené vodní volnočasové aktivity patří windsurfing, ploutvové plavání a jiné.

Plavání patří k nejoblíbenějším vodním sportům, protože je snadno dostupný, vhodný a šetrný pro všechny věkové kategorie. Plavání patří také k základním a důležitým předpokladům přijímacího řízení na Fakultu tělesné kultury.

Potápění patří mezi rizikovější sporty a ne všichni můžou ze zdravotních důvodů tento druh sportu provozovat. Důležitá je i výuka bezpečnosti potápění, která je nezbytná k této nevhodné pohybové aktivitě. Nejedná-li se ovšem o potápění na dovolené u moře. Vodní turistika, mezi kterou patří jízda na kanoi, kajaku nebo raftu je oblíbenou pohybovou aktivitou především v letních měsících a to na větších tocích v České republice, jako je Vltava, Sázava, Ohře, Berounka, Lužnice, Otava a další. Mezi extrémní vodní sporty patří rafting na divokých řekách, či umělých kanálech.

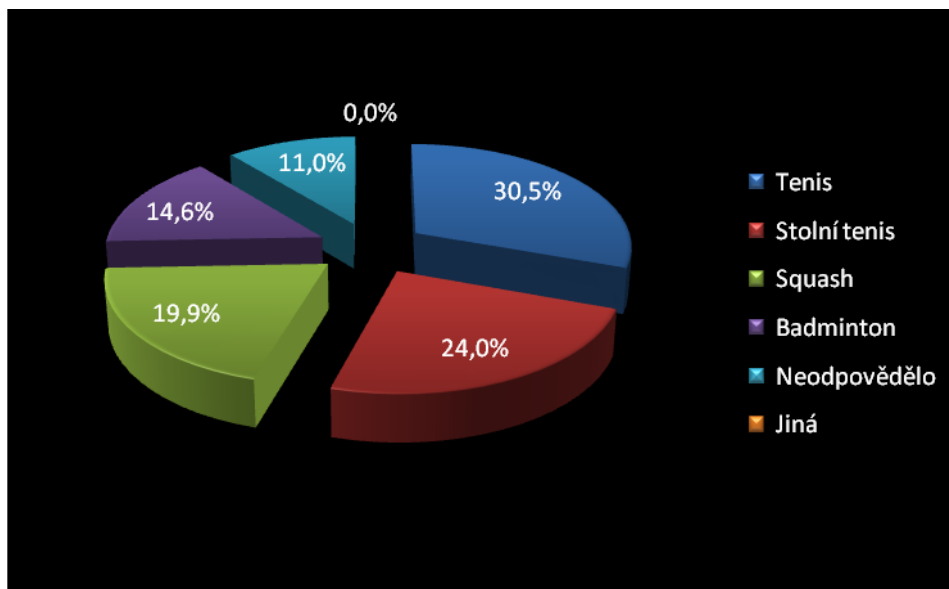

Obrázek 24. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Mezi další velmi oblíbené volnočasové aktivity uvedlo 23,6% respondentů cyklistiku, 23,4% preferují běh, 19% dotázaných se rádi věnují sjezdovému lyžování, necelých 14% dotázaných má v oblibě inline bruslení, běžecké lyžování oslovilo více jak 10% respondentů. Dalšími oblíbenými volnočasovými aktivitami jsou horolezectví, jezdectví a jiné.

Cyklistice a běhu se věnuje téměř stejné množství dotázaných. Cyklistika a běh patří k hlavním způsobům získání fyzické zdatnosti, která je důležitá pro všechny druhy sportu. Dobrá fyzická zdatnost je také předpokladem k úspěšnému přijímacímu řízení na Fakultu tělesné kultury. Běh je nejméně finančně náročná pohybová aktivita, ke které jedinec potřebuje pouze kvalitní obuv a jakýkoliv prostor buď v hale, nebo v přírodě.

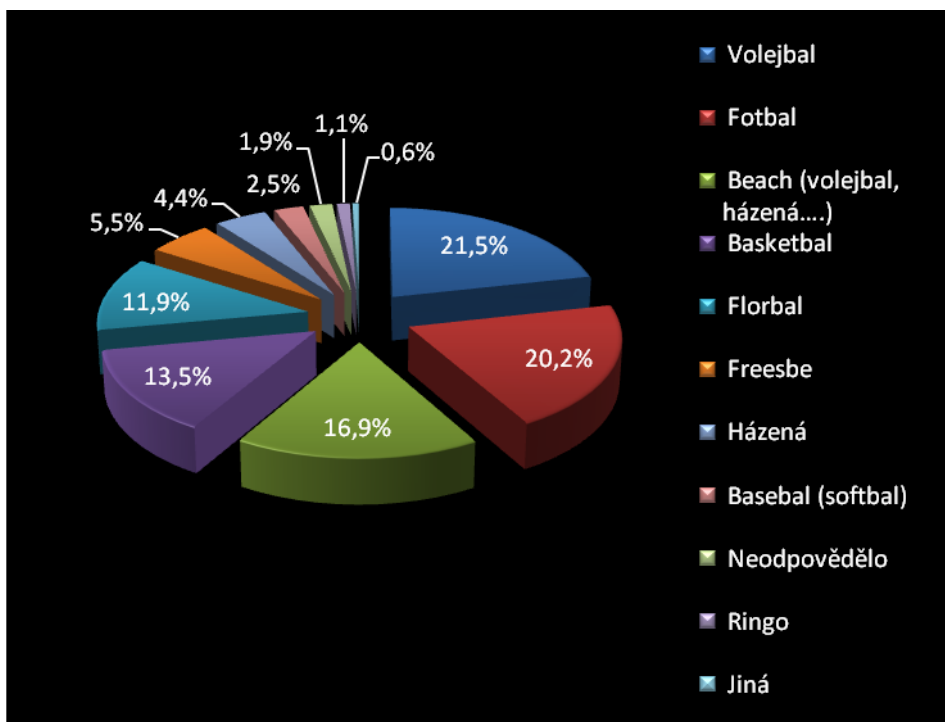
Sjezdové a běžecké lyžování, patří k nádherným, ovšem více finančně náročným, zimním sportům. Za krásnými podmínkami k lyžování se lidé vydávají do Rakouských Alp, Italských Dolomit, Slovenských Tater, ale i České hory se stále více snaží přiblížit podmínkám v zahraničí. Studium na Fakultě tělesné kultury tyto možnosti každoročně nabízí studentům.

Obrázek 25. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

K dalším z nabízených volnočasových aktivit patřily tak zvané „raketové sporty“. Nejvíce respondentů (30,5%) si ve volném čase zahraje tenis, 24% má v oblibě stolní tenis, 19,9% respondentů zaujal modernější squash, 14,6% se ve volném čase věnuje badmintonu, 11% dotázaných na otázku neodpovědělo.

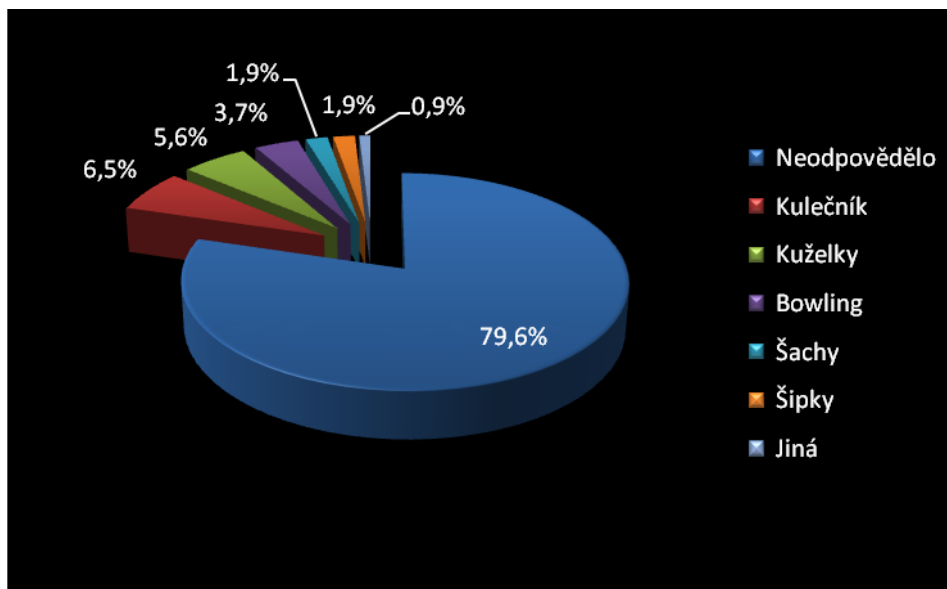
Tenis a stolní tenis je přístupný a ne příliš finančně náročný sport, který mohou hrát téměř všechny věkové kategorie. Z tohoto důvodu patří k oblíbeným volnočasovým aktivitám. V posledních letech se mezi mladší generací rozšiřuje squash, u kterého je hra ve velmi omezeném prostoru velmi fyzicky namáhavá. Badminton hraje většina spíše rekreačně, formou zábavy.

Obrázek 26. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit?

Míčové hry, to byl další okruh volnočasových aktivit. Nejvíce respondentů (21,5%) uvedlo volejbal, jako nejoblíbenější volnočasovou aktivitu, fotbalu se věnuje více jak 20% odpovídajících, v dnešní době velmi oblíbené plážové hry oslovilo necelých 17% uchazečů, basketbal si rádo zahraje 13,5% respondentů, necelých 12% baví florbal. Mezi další oblíbené míčové hry patří freesbe, házená, softbal, ringo a jiné.

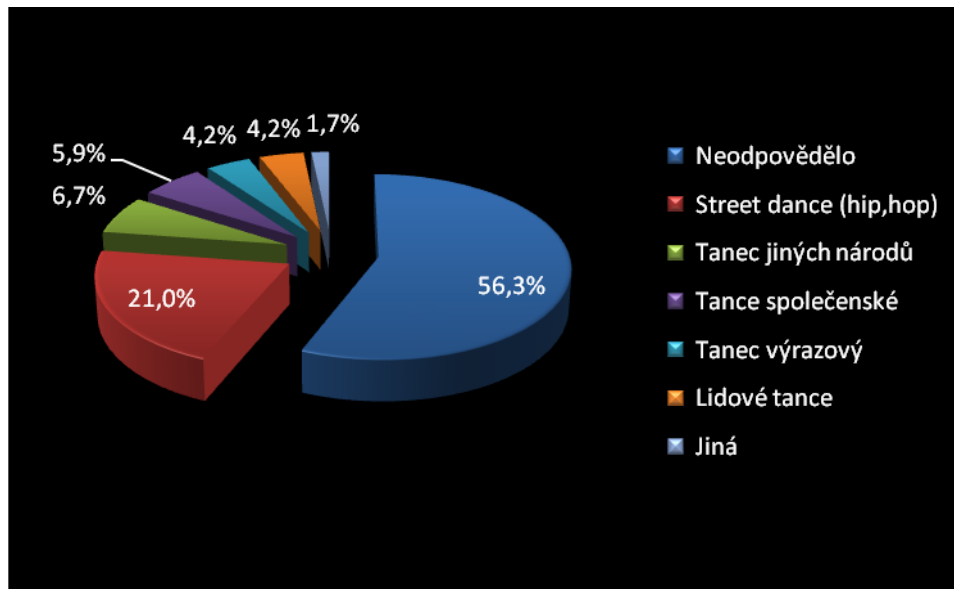
Míčové hry patří celkově k nejoblíbenějším sportovním aktivitám, což potvrdil i výzkum. Nejvíce respondentů označila právě míčové hry jako nejoblíbenější volnočasové aktivity. Volejbal a fotbal se stal podle průzkumu číslem jedna. Jde o aktivity, které jde hrát fakticky v jakémkoli prostoru a to současné mládeži zřejmě vyhovuje. Nově se dostávají do popředí i tak zvané plážové hry, které mládež preferuje především v letních měsících.

Obrázek 27. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Na otázku jaký druh pohybové aktivity byste si chtěli vyzkoušet, téměř 80% respondentů neodpovědělo. Důvodem mohlo být, že všechny pohybové aktivity si uchazeči již vyzkoušeli, nebo je příliš nebaví. 6,5% dotázaných by si rádo vyzkoušelo kulečnick, kuželky by si chtělo zahrát 5,6% respondentů a bowling 3,7% dotázaných. Šachy, šípky a jiné pohybové aktivity by si chtěla vyzkoušet jen malá část dotázaných.

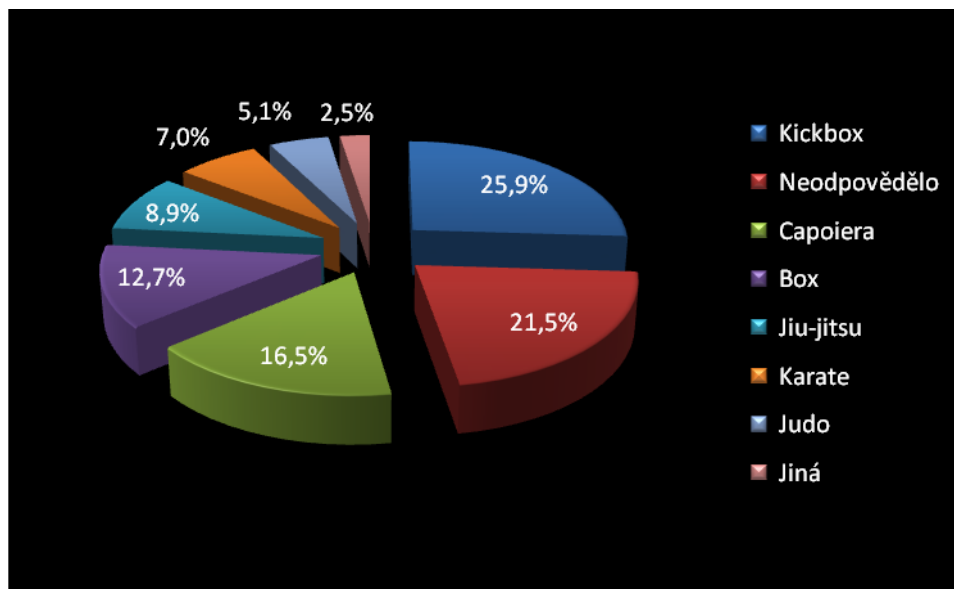
Kulečnick je netradiční pohybovou aktivitou, se kterou se setkáváme spíše v restauracích a barech, ale můžeme ji sledovat i jako vrcholový sport na sportovních kanálech. Kuželky v dnešní době nejsou již tak populární pohybovou aktivitou. V restauracích, či sportovních barech se můžeme již velmi zřídka setkat s kuželkami, ty byly nahrazeny bowlingovými dráhami. Myslím si, že dnešní mládež nezná rozdíl mezi kuželkami a bowlingem a je škoda, že tato zábavná pohybová aktivita se pomalu ztrácí z naší společnosti.

Obrázek 28. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Taneční pohybové aktivity by si zřejmě nechtělo vyzkoušet 56,3% z dotázaných, přesto 21% respondentů by si zkusili street dance, tanec jiných národů zajímá 6,7% uchazečů a společenské tance by si rádo vyzkoušelo téměř 6% dotázaných. Výrazové, lidové a jiné tance nejsou již tak v oblibě.

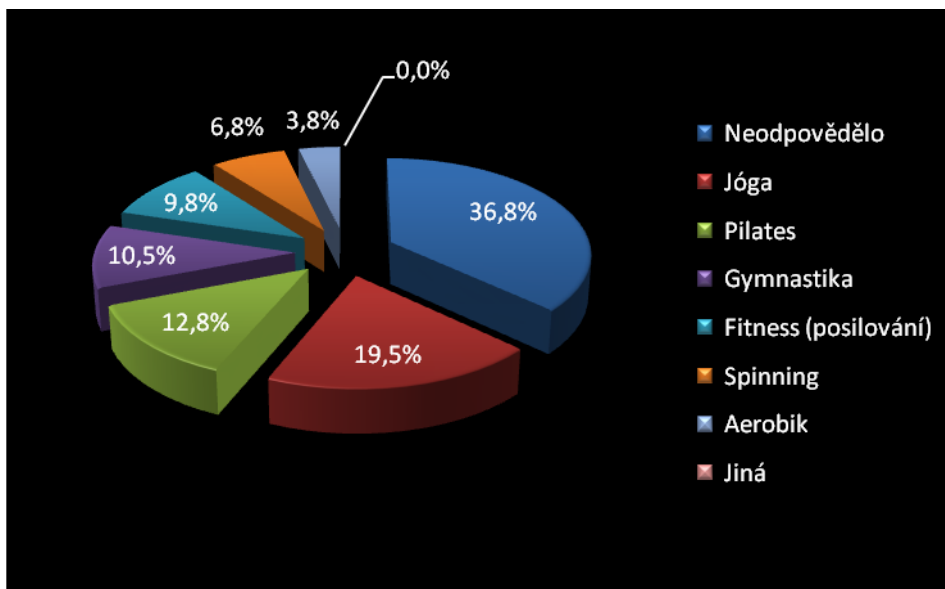
Street dance jako nový druh tance se stává v posledních letech oblíbenou volnočasovou aktivitou určitých skupin jedinců s tanečním nadáním, ale i bez něj. Může jít i o formu uvolnění a relaxace těla, ale i o vybouření a vybití energie.

Obrázek 29. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Z bojových sportů si respondenti nejvíce touží vyzkoušet kickbox (25,9%). Nový druh bojového umění capoiëra láká 16,5%, a box by chtělo vyzkoušet 12,7%. Mezi další bojové sporty, které respondenty láká, patří jiu-jitsu, karate, judo a jiné.

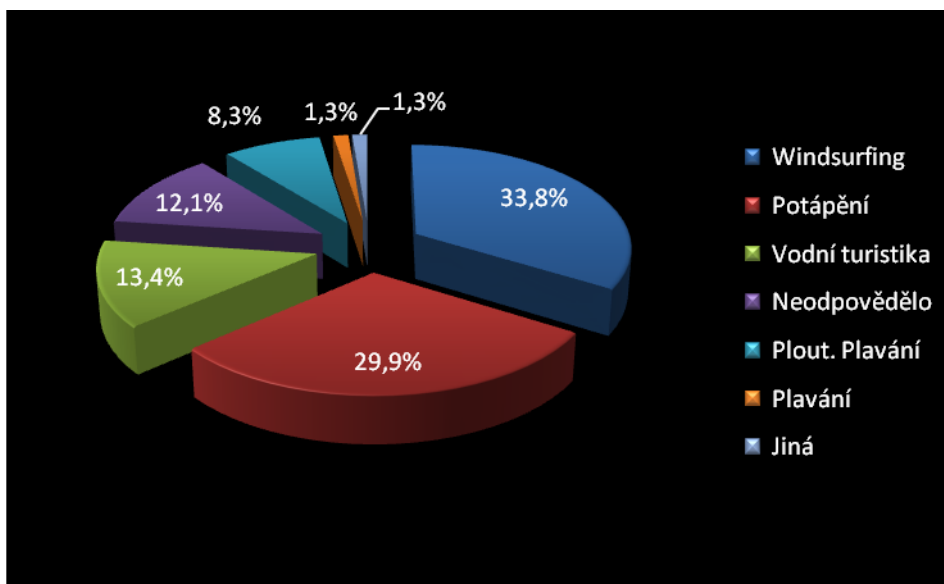
Capoiëra je nový druh bojového umění, který je spojením akrobatického tance s rytmickým pohybem. Toto spojení zřejmě láká respondenty k tomuto tradičnímu brazilskému umění.

Obrázek 30. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Mezi uvedenými volnočasovými aktivitami si zřejmě nevybralo 36,8% respondentů, kteří na otázku neodpověděli. 19,5% dotázaných by rádi vyzkoušeli jógu, 12,8% láká pilates, gymnastika láká 10,5% a fitness 9,8%. Mezi další volnočasové aktivity, které by si respondenti chtěli vyzkoušet, patří spinning, aerobik a jiné.

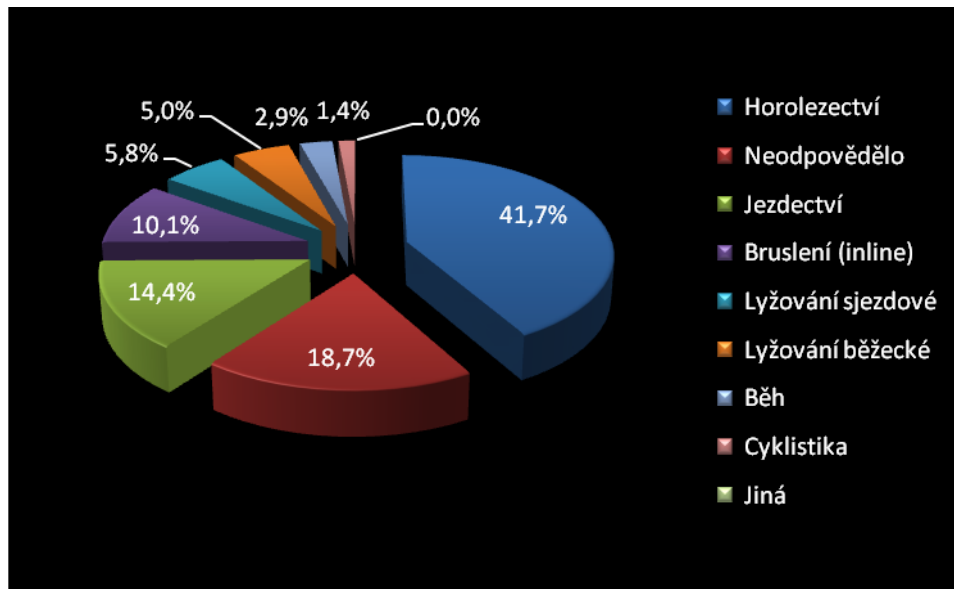
Respondenti si touží vyzkoušet v této oblasti výběru spíše relaxační a odpočinkové aktivity, které se zaměřují především na své vlastní tělo. Tento druh pohybové aktivity je v životě také velmi důležitý a tato pohybová činnost by se měla střídat se sporty fyzicky a psychicky náročnými, aby došlo k celkové rovnováze těla.

Obrázek 31. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Celkem 33,8% z dotázaných by si nejraději z „vodních sportů“ vyzkoušeli windsurfing, necelých 30% by rádo zkusilo potápění, 13,4% láká k okušení vodní turistika, 12,1% respondentů neodpovědělo a 8,3% by zkusilo ploutvové plavání. 1,3% by si chtěli vyzkoušet plavání a stejné procento uvedlo jinou pohybovou aktivitu.

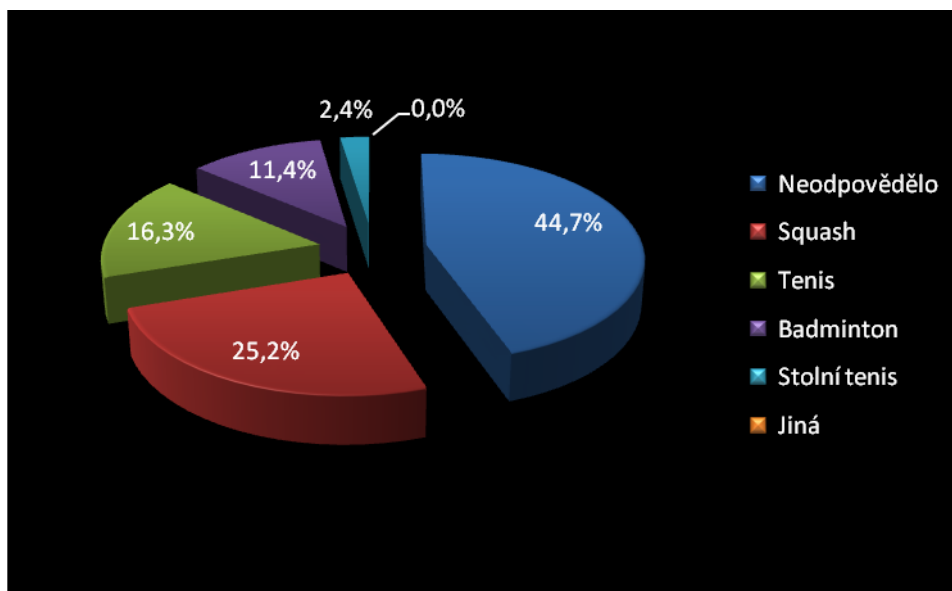
Myslím si, že windsurfing a potápění by si chtělo vyzkoušet nejvíce respondentů, protože tyto pohybové aktivity jsou téměř až adrenalinové a to může některé jedince lákat. U těchto sportů je důležité velmi dobré vybavení a instrukce k správnému provedení.

Obrázek 32. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Mezi další volnočasové aktivity, které by si respondenti chtěli vyzkoušet, patří horolezectví, které oslovilo téměř 42%, mezi nabízenými možnostmi pohybových aktivit si nevybralo 18,7%. Jezdectví by chtělo vyzkoušet 14,4%, inline bruslení láká více než 10%. Mezi další volnočasové aktivity, které respondenti touží vyzkoušet, patří sjezdové a běžecké lyžování, běh, cyklistika a jiné.

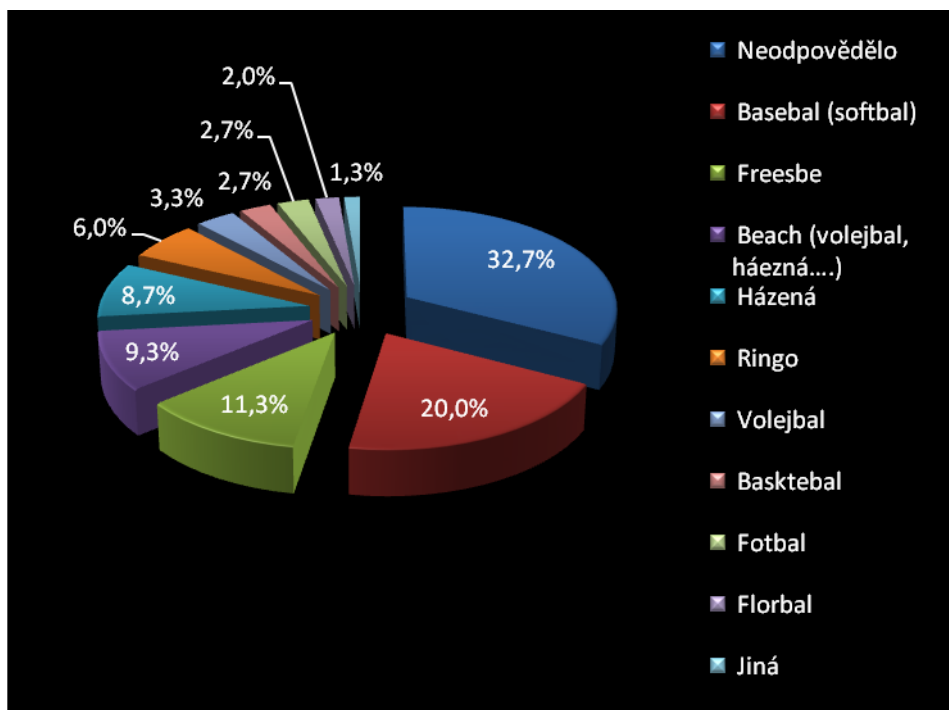
Nejvíce respondentů označila horolezectví jako sport, který by chtěli zkusit. Pravděpodobně je láká adrenalin, příroda a poznávání nových věcí a dobrodružství. Jezdectví láká zřejmě jedince s kladným vztahem ke zvířatům a láskou ke koním.

Obrázek 33. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Na otázku, zda by si některé „raketové sporty“ chtěli vyzkoušet, neodpovědělo celkem 44,7% respondentů. 25,2% z dotázaných by rádi zkusili squash, 16,3% tenis, 11,4% badminton a 2,4% stolní tenis.

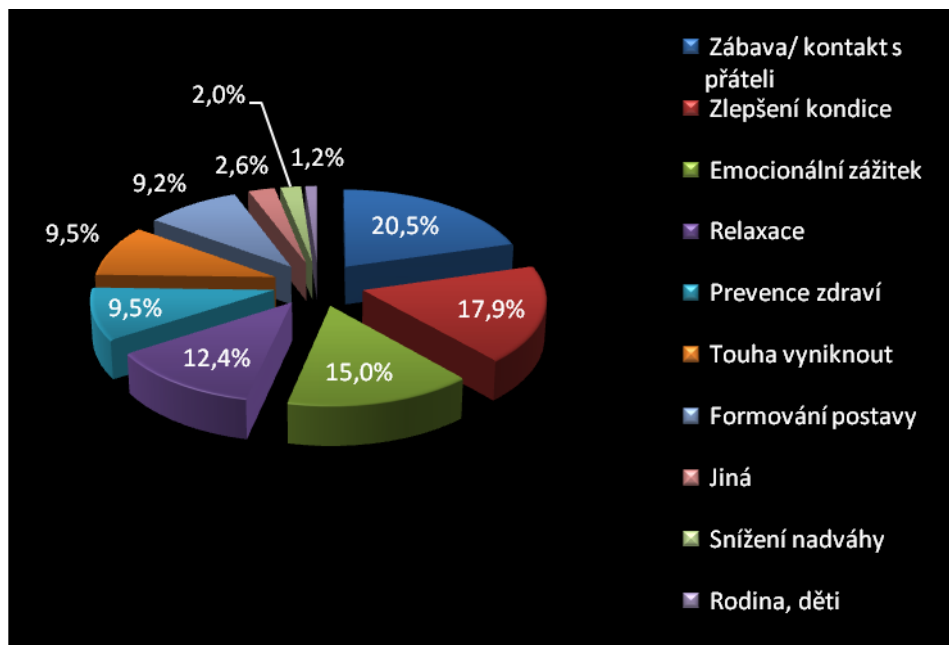
Jak jsem již uváděla výše, squash se stává velmi oblíbenou pohybovou aktivitou především u mládeže, která velmi kladně hodnotí náročnost pohybové aktivity na fyzickou zdatnost. Jde o sport halový, tudíž je možno jej provozovat po celý rok, což patří taktéž ke kladům této pohybové aktivity.

Obrázek 34. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet?

Na poslední z otázek zjišťující, které pohybové aktivity by si chtěli respondenti vyzkoušet 32,7% neodpovědělo, 20% dotázaných by rádo vyzkoušelo basebal, nebo obdobný softbal, 11,3% láká nový a moderní freesbe, 9,3% respondentů by okusili plážový volejbal, plážovou házenou, plážový fotbal a jiné plážové míčové hry, které se provádí především v letních měsících na různých turnajích, nebo jako zábava na koupalištích. 8,7% dotázaných by si rádi zahráli házenou a 6% méně známé ringo. Mezi další aktivity, o které byl zájem, patřil volejbal, basketbal, fotbal, florbal a jiné.

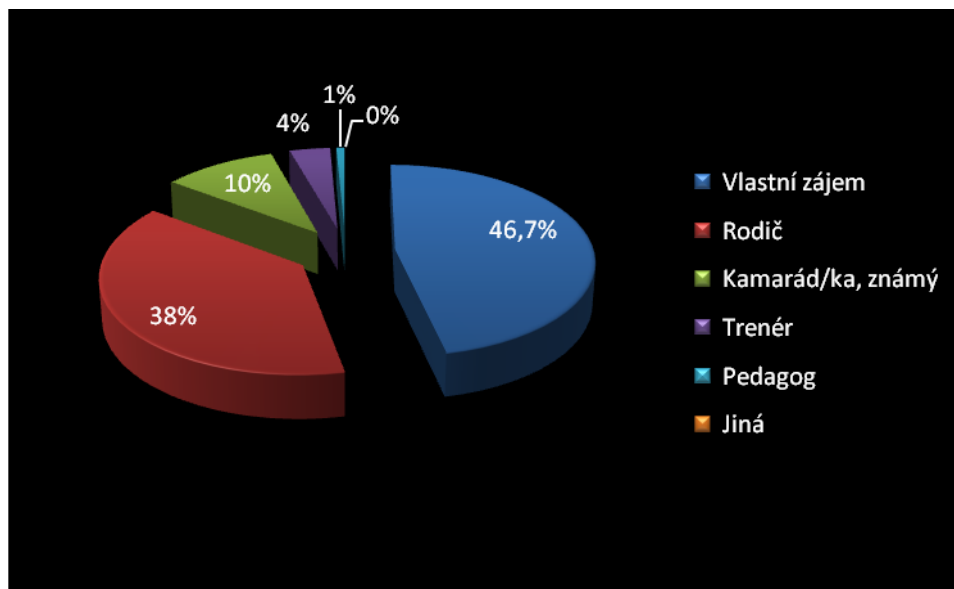
Většina dotázaných by podle mého názoru rádi vyzkoušeli pohybové aktivity, které jsou méně známé a nemají takovou možnost si je ve volném čase vyzkoušet. Sporty jako je fotbal, florbal, volejbal a basketbal znají již z výuky ze základní a střední školy, proto nejsou pro ně takovou zajímavostí. Myslím si, že možnost vyzkoušet si tyto sporty na Fakultě tělesné kultury rádi ocení.

Obrázek 35. Proč sportujete?

Respondenti dále uváděli, z jakých důvodů sportují. 20,5% uchazečů se věnují sportu kvůli zábavě a kontaktu s přáteli, téměř 18% dotázaných si chtějí sportem zlepšit kondici, kvůli emocionálnímu zážitku sportuje 15% z dotázaných, při sportu si odpočine a relaxuje 12,4%, sport jako prevenci zdraví bere 9,5%, vyniknout touží 9,5% a v neposlední řadě zlepšit a vyformovat postavu sportováním chce 9,2% dotázaných. Mezi další důvody sportování byly uvedeny snížení nadváhy, rodina, děti a jiné.

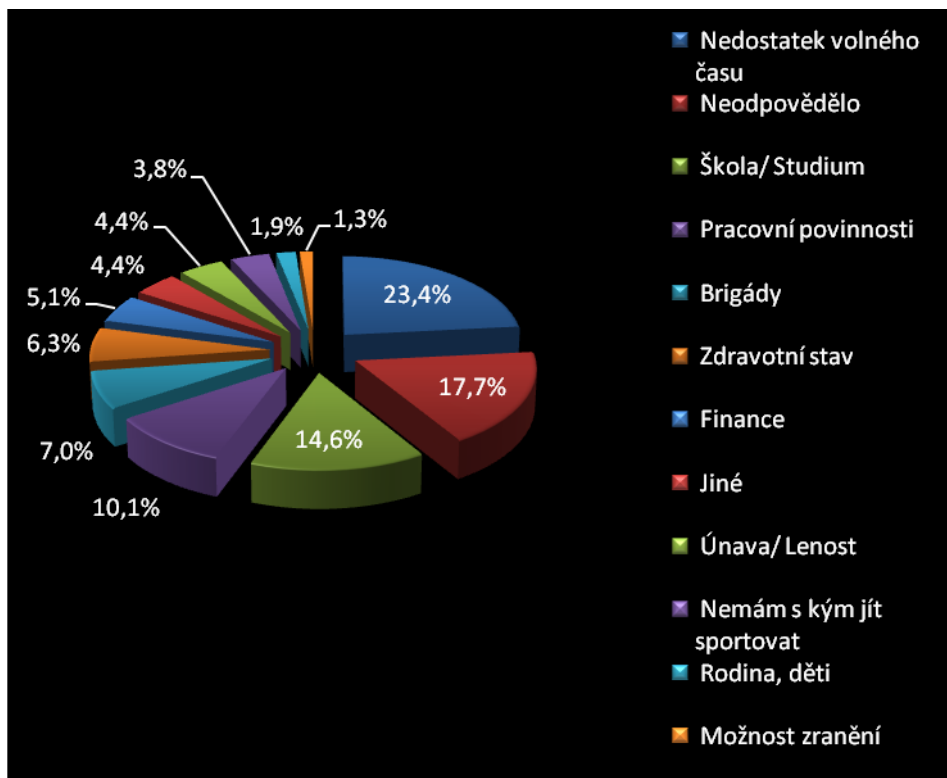
Kolektiv a zábava patří mezi velmi důležité články sportu. Především u kolektivních sportů to je jeden z hlavních důvodů, proč jedinci sportují a proč je daná aktivita tak baví. Ne každý touží dosáhnout vysokých cílů a úspěchů. Pro některé je číslo jedna zábava, kolektiv, emociální zážitek a společný zájem. Zlepšení kondice, prevence zdraví, relaxace, formování postavy a snížení nadváhy každý vrcholový sportovec bere jako vedlejší a ne tak podstatný důvod ke sportování. Uvedené důvody jsou spíše hlavními cíly rekreačních sportovců a starších generací. Kupodivu hlavním cílem sportování uvedlo pouze devět a půl procenta touhu vyniknout.

Obrázek 36. Kdo Vás ke sportu přivedl?

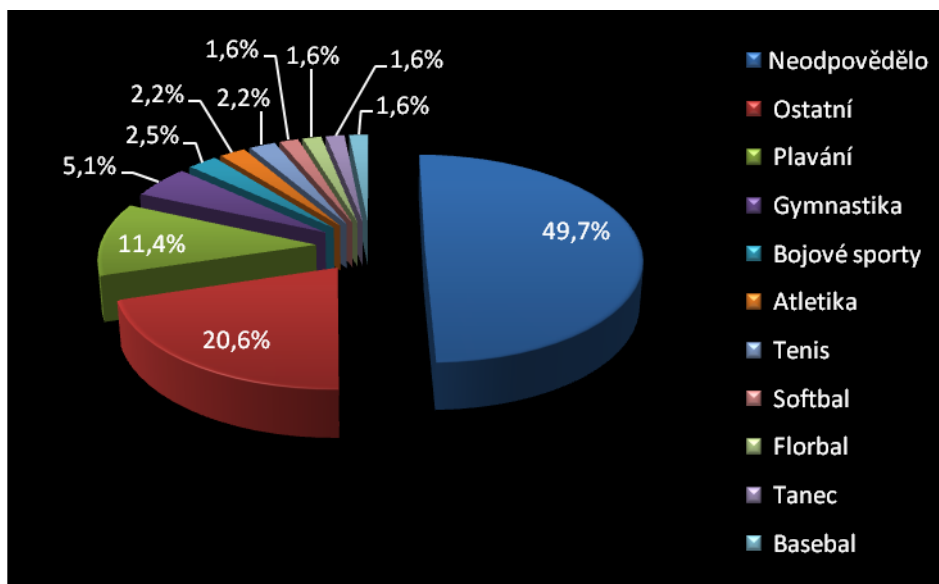
Téměř 47% respondentů ke sportu přivedl vlastní zájem. 38% dotázaných uvedlo, že hlavní impuls ke sportovní činnosti jim dali rodiče. Kamarád, nebo kamarádka přiměla ke sportu 10% dotázaných. Mezi další impulsy ke sportu patřil trenér, či pedagog.

Podle mého názoru, je velmi důležité, aby daná pohybová aktivita jedince bavila. Obrovskou chybou, kterou dělají většinou rodiče u svých dětí je, že je nutí ke sportům, které oni v mládí dělali a nebyli v nich příliš úspěšní. Rodiče se snaží všemi možnými způsoby, aby děti v jím určených sportech měly úspěchy. Opak se může stát pravdou. Základem úspěchu a dosažení výkonů je pozitivní přístup ke sportu a hlavně jedince daný sport musí bavit. Těžko se dá provozovat denně sport, který daného sportovce nebaví. Každý by si měl vybírat sport podle svých pohybových vloh, schopností a dovedností.

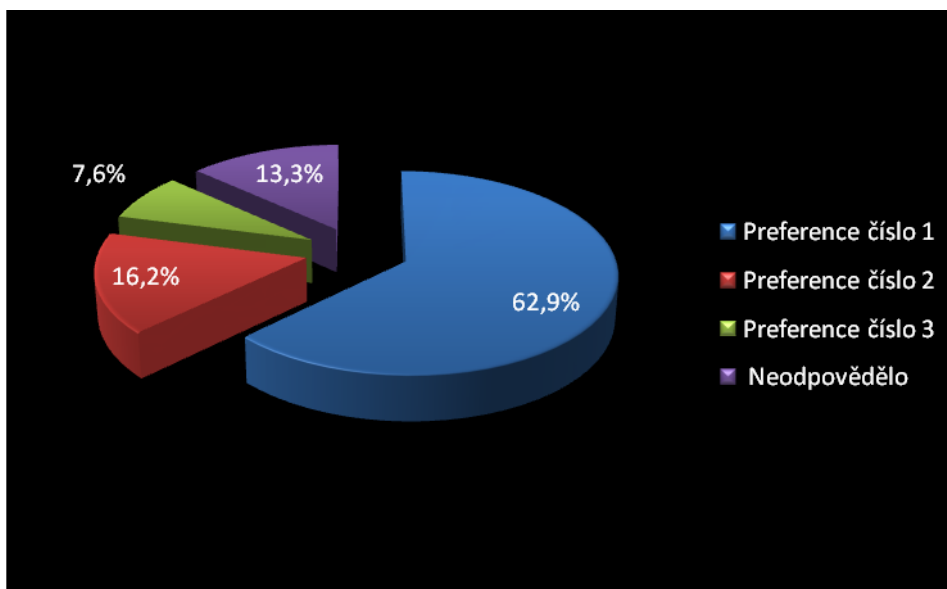
Obrázek 37. Co Vás odrazuje od pravidelného sportování?

Další otázka zjišťovala, co respondenty odrazuje od pravidelného sportování. Více jak 23% uvedlo nedostatek volného času. Necelých 18% neodpovědělo. Zřejmě je zatím nic neodrazuje od sportování, nebo důvod nechtěli uvést. Téměř 15% respondentů limituje pravidelnou pohybovou aktivitu studium, což bývá jedním ze základních problémů. Spojení náročného studia a sportu není vždy jednoduché. Pracovní povinnosti a brigády jsou dalším limitujícím faktorem pro pravidelné sportování. S tímto problémem bojuje dohromady více jak 17% respondentů. Studium na vysoké škole je i finančně náročné a ne všichni mají možnost plného financování od rodičů. Na studium si proto musejí přivydělávat. Časová náročnost nedovoluje také studentům kombinované formy pravidelnou sportovní činnosti. Mezi další odrazující faktory od sportování patří zdravotní stav, finance, únava, rodina, děti, možnost zranění a jiné.

Obrázek 38. Které 3 pohybové aktivity Vám ve výuce na ZŠ a SŠ tělesné výchově chyběli a rozhodně byste je zařadil/a?

Další otázka zjišťovala, které sporty chyběly studentům na základní a střední škole. Každý jedinec má své oblíbené pohybové aktivity, které by rád zařadil do výuky na školách. Téměř polovina respondentů odpověď nevyplnila. Největší částí chybělo plavání, což ve výuce na školách chybí čím dál více, z důvodů problematiky zajištění výuky a velké zodpovědnosti za studenty. Dalším chybějícím prvkem byla gymnastika, kterou by do výuky zařadilo 11,4% dotázaných. I gymnastika patří k velmi těžkým a specifickým sportům, které s sebou nese určité riziko při nesprávném provedení, proto ji zřejmě vyučující nezařazují do výuky. Bojové sporty chyběly ve výuce především asi chlapcům a označilo ji 2,5% respondentů. Dalšími aktivitami, které by studenti zařadili do výuky patřila atletika, tenis, softbal, florbal, tanec, basebal a mnohé další netradiční sporty se kterými se nedostanou příliš často do styku. 20,6% uvedli jiné sporty, mezi nejčastější patřili míčové hry, aerobik, cyklistika, horolezectví, posilování, ale s údivem i strečink, který by měl být součástí po každé pohybové aktivitě.

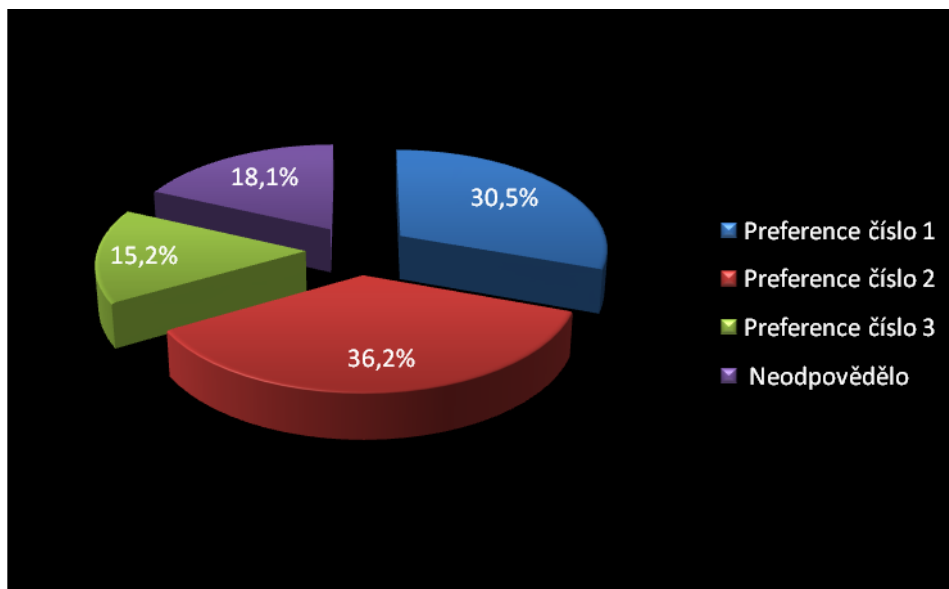

Obrázek 39. Jakou sportovní oblast preferujete?

(Označte od 1-3, 1= nejvíce preferovaná)

Nejvíce preferovanou sportovní oblastí byly sporty anticipační-kolektivní (fotbal, hokej, volejbal, basketbal,...), kterou označilo číslem 1 celkem 62,9% respondentů.

I v této otázce se nám prokázalo, že mezi nejoblíbenější pohybové aktivity patří kolektivní, míčové hry. Jde o velmi medializované sporty, které si vybírají děti již od nejmenšího věku. Vždyť každý malý chlapec se touží stát nejlepším fotbalistou, či hokejistou.

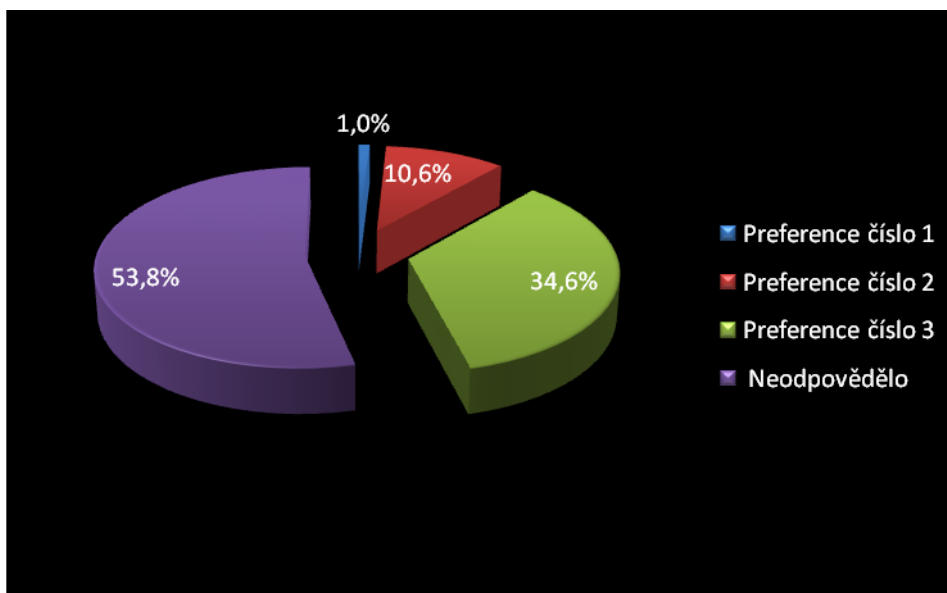

Obrázek 40. Jakou sportovní oblast preferujete?

(Označte od 1-3, 1= nejvíce preferovaná)

Preferencí číslo 2 označilo celkem 36,2% dotázaných oblast funkčně-mobilizačních sportů, mezi které patří atletika, cyklistika, aerobik, gymnastika a další.

Individuální sporty patří u nás taktéž k velmi oblíbeným pohybovým aktivitám, ke kterým musí mít jedinec předpoklady, aby mohl vyniknout a dosáhnout velkých úspěchů. V individuálních sportech se jedinec musí spolehnout především na sebe a bojuje taktéž jen za sebe, což má mnoho výhod, ale i nevýhod.

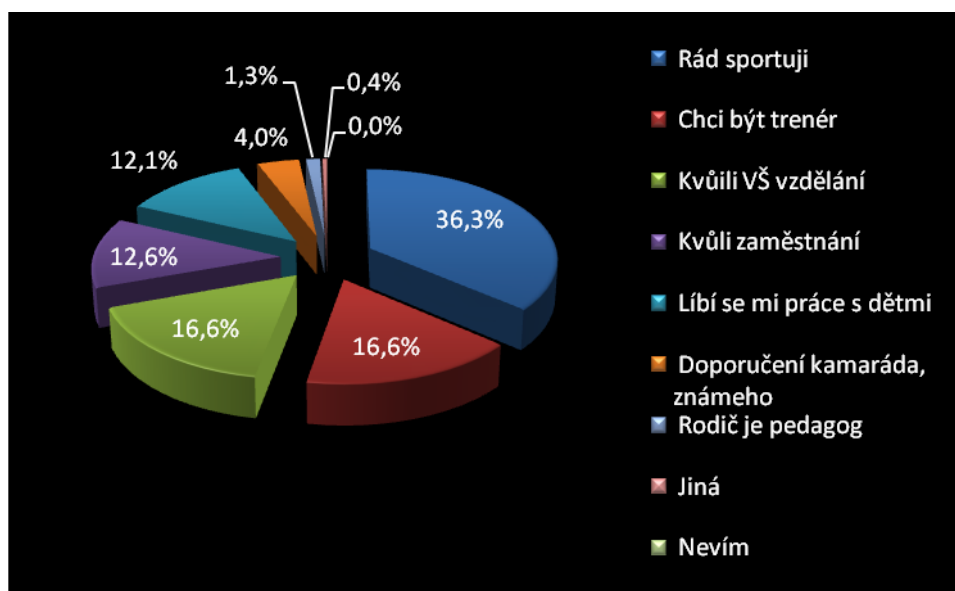

Obrázek 41. Jakou sportovní oblast preferujete? (Označte od 1-3, 1= nejvíce preferovaná)

Na třetím pořadí preferencí byla oblast sensorických sportů, jako je střelba, kuželky, golf a další. Označilo ji celkem 34,6%.

Senzorické sporty nejsou u nás až tak časté a známe, ale i přesto je respondenti označili preferenčním číslem 3. Tyto pohybové aktivity vyžadují velkou dávku soustředění a psychické rovnováhy. Velmi důležité je myšlení a dobrá rozvaha.

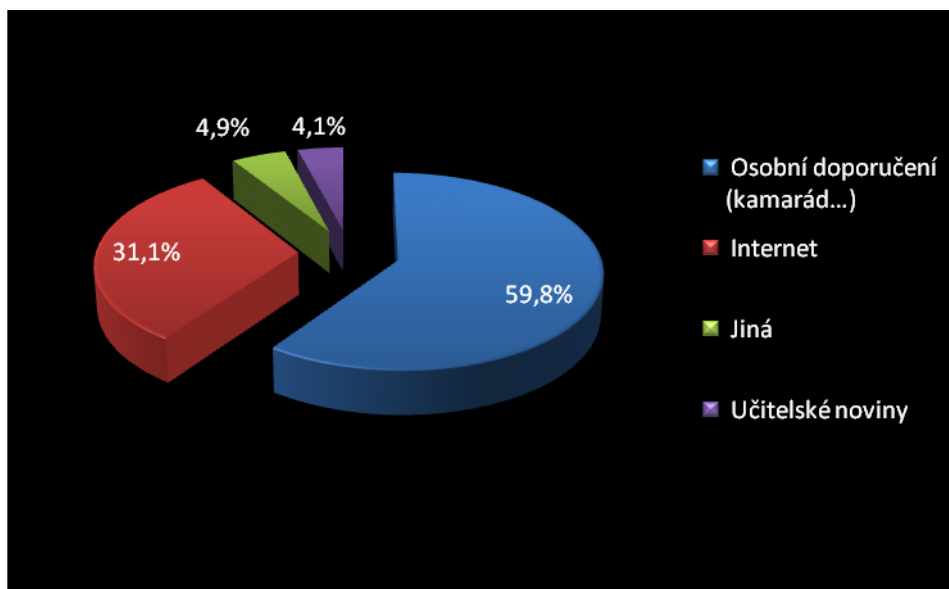
5.3 Obecné otázky ke vztahu k Fakultě tělesné kultury v Olomouci

Obrázek 42. Proč se hlásíte na naši školu?

Další důležitou otázkou, byl důvod, proč se uchazeči hlásí na Fakultu tělesné kultury. Dle očekávání největší část respondentů, celkem 81 (36,3%) uvedli, že rádi sportují. Shodně 37 uchazečů (16,6%), že chtějí být trenérem, nebo (16,6%) kvůli vysokoškolskému vzdělání. 28 dotázaných (12,6%) potřebuje doplnit vzdělání pro své zaměstnání. 27 (12,1%) respondentům se líbí práce s dětmi, proto si vybrali obor, který jim umožní po jeho vystudování pracovat ve školství. Na doporučení kamaráda, či známého dalo 9 respondentů (4%). A z důvodů následování svých rodičů v zaměstnání, jako pedagogů, se rozhodli 3 uchazeči (1,3%).

Můj důvod ke studiu se ztotožňuje s většinou dotázaných. Pro studium na Fakultu tělesné kultury jsem se rozhodla, protože ráda sportuji.

Obrázek 43. Kde jste se dozvěděl/a o možnosti studia na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci?

Poslední otázka zjišťovala, kde se uchazeči dozvěděli o studiu na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. Největší část, která sčítala 73 respondentů (59,8%), se o studiu dozvěděli osobním doporučením, jak kamaráda, známého, učitele či rodiny. Další větší část dotázaných se dozvěděli o studiu nejmodernější a nejpoužívanější technologií, tedy přes internet. 6 respondentů se dozvěděli o studiu jinou metodou a 5 dotázaných se o fakultě dočetli v učiteléských novinách.

Myslím si, že je velmi důležité, aby uchazeči byli dobře informovaní o možnostech studia na Fakultě tělesné kultury. Pro dobrou informovanost je vhodné použít dny otevřených dveří, učiteléské noviny, přehledné webové stránky fakulty, letáky a další ověřené informační prostředky. Čím větší bude informovanost a prestižnost školy, tím víc bude zájemců o studium a to je hlavní cíl každé katedry.

6 ZÁVĚRY

Cílem bakalářské práce bylo zjistit sportovní zájmy a preference uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci. Ve výzkumu jsem si stanovila 4 otázky, které korespondovaly s hlavními a dílčími cíly.

Z jakého důvodu ukončili uchazeči sportovní „kariéru“? Největší část, více jak 30%, na danou otázku neodpovědělo, z čehož usuzuji, že danou sportovní činnosti ještě neukončili. 17,3% dotázaných uvedlo, za důvod ukončení sportovní kariéry, školu, nebo studium. Mezi další a již méně uváděné důvody ukončení sportování patřily zdravotní problémy, časová náročnost, nespokojenost s trenérem, změna bydliště, finance, ztráta zájmu a jiné.

Jaké pohybové aktivity provozují uchazeči ve volném čase? Mezi nejoblíbenější volnočasové aktivity uváděli respondenti především antipacovní- kolektivní sporty, jako fotbal, volejbal, basketbal a hokej. Dalšími oblíbenými pohybovými aktivitami byly funkčně- mobilizační sporty jako plavání, cyklistika a běh. Respondenti se dále ve volném čase rádi věnují fitnessu, bowlingu, tenisu a mnohým dalším aktivitám.

Co uchazeče odrazuje od pravidelného sportování? Od pravidelného sportování odrazuje téměř 24% respondentů nedostatek volného času, necelých 18% na otázku neodpovědělo, zřejmě je asi od sportování nic neodrazuje. Náročná škola, či studium limituje při sportování necelých 15% respondentů. Z důvodů pracovních povinností se nemůže pravidelně věnovat sportu více jak 10% dotázaných. Mezi další důvody patřily brigády, zdravotní stav, finance, únava, rodina a další.

Proč uchazeči sportují? Více jak 20% respondentů uvedlo jako důvod sportování zábavu či kontakt s přáteli. Necelých 18% si chce sportem zlepšit kondici, 15% sportuje kvůli emocionálnímu zážitku, téměř 12,5% při sportu relaxuje a odpočine si. Mezi další důvody sportování uváděli respondenti prevenci zdraví, touhu vyniknout, formování postavy, snížení nadváhy a jiné.

Toto téma považuji za velmi zajímavé a velmi ráda bych v něm pokračovala i ve své diplomové práci. V jejím pokračování bych jej rozšířila a zajistila výzkumné šetření respondentů po 3 letech studia na Fakultě tělesné kultury v Olomouci. Dále bych provedla výzkum, jak se změnily jejich sportovní zájmy a preference.

7 SOUHRN

Hlavním cílem práce bylo zjistit sportovní zájmy uchazečů o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci.

Dílčí cíle práce:

- 1) Zjistit rodinnou anamnézu uchazečů.
- 2) Zjistit sportovní aktivity ve volném čase.
- 3) Zjistit zájem o nové pohybové aktivity.

Úkoly práce:

- 1) Analyzovat odbornou literaturu.
- 2) Připravit anketní otázky.
- 3) Provést pilotní šetření- pretest.
- 4) Zajistit a provést vlastní výzkumné šetření.
- 5) Analyzovat získaná data.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první části se zabývám pojmy, jako je sport, motivace, adolescence, životní styl a volný čas. Následující část je zaměřena na vlastní výzkumné šetření, kde jsou zahrnuty cíle a úkoly práce, metodika, výsledky práce a závěr.

Pro výzkum byli použiti uchazeči o studium na Fakultu tělesné kultury v Olomouci. Výzkumu se celkem zúčastnilo 132 zájemců o studium na obory Ochrany obyvatelstva a Tělesné výchovy a sportu. Výzkumný soubor byl podán všem uchazečům při písemných přijímacích zkouškách. Anketa byla anonymní. Návratnost výzkumného souboru byla stoprocentní.

Výsledky ukázaly, že se na Fakultu tělesné kultury v Olomouci hlásí převážná část mužské populace, podle průzkumu více jak 75% oproti ženské části. Více jak 50% dotázaných spadá do věkové kategorie do 20ti let. Bezmála 45% provozuje pohybovou aktivitu 4-6x týdně. Téměř 37% se hlásí na Fakultu tělesné kultury, protože rádi sportují.

8 SUMMARY

The main goal of this work was to ascertain the sporting interests of university candidates who will study at the Faculty of Physical Education in Olomouc.

The goals are divided into:

- 1) Finding out family medical history.
- 2) Finding out what sporting activities candidates do in their free time.
- 3) Finding out what interests there are in new physical activities.

The goals of this work are:

- 1) To analyse professional literature.
- 2) To prepare survey questions.
- 3) To achieve a trial- pre-test.
- 4) To ascertain and achieve real exploratory examinations.
- 5) To analyse the data we gained.

The work is divided in two parts. In the first part it deals with notions like sport, motivation, adolescence, lifestyle and free time. The following part focuses on our own exploratory examinations, where the aims and tasks of the work are included, and also the methods, results and conclusion.

For the research we used university candidates who will study at the Faculty of Physical Education in Olomouc. 132 university candidates took part in the research who will study Saving Inhabitants, Physical Education and Sport. The research file was given to all applicants when they wrote their entrance exams. The questionnaire was anonymous. 100% of the research files were recovered.

Results showed that it is predominantly men who are applying to the Faculty of Physical Education in Olomouc, according to the survey, men make up more than 75% of the total population. More than 50% of the people questioned fall into the group that is less than 20 years of age. Almost 45% do some physical exercise 4 to 6 times a week. Almost 37% are applying to the Faculty of Physical Education because they enjoy doing sport.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. London: Routledge.
- Coakley, J. (2001). *Sport and Society. Issues and Controversies*. New York: Mc-Graw-Hill.
- Čížková, J., Binarová, I., Holásková, K., Petrová, A., Plevová, I., & Pugnerová, M. (2001). *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Dovalil, J. et al. (2007). *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia.
- Evropská charta sportu*. (1994). Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.
- Frömel, K., Novosad, J., & Svozil, Z. (1999). *Pohybová aktivita a sportovní zájmy mládeže*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodaň, B. (1997). *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodaň, B. (2000). *Tělesná kultura- sociokulturní fenomén*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál.
- Hošek, V. et al. (1998). *Možnosti tělovýchovy při pozitivním působení na rozvoj osobnosti a při zvládnání a předcházení sociálně patologických jevů mládeže (Výzkumná zpráva)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Hrčka, J. (1984). *Rekreační sport a současný způsob života*. Bratislava: Veda.
- Huláková, M. (1980). *Životní způsob a problémy hodnot*. Praha: Academia.
- Choutka, M. (1981). *Sportovní výkon*. Praha: Olympia.
- Choutka, M. (1983). *Teorie a didaktika sportu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Jarvie, G. (2006). *Sport, Culture and Society*. London and New York: Routledge.
- Kirchner, J. (2009). *Psychologie prožitku a dobrodružství pro pedagogiku a psychoterapii*. Brno: Computer Press, a.s.
- Lehnert, M., Novosad, J., & Neuls, F. (2001). *Základy sportovního tréninku I*. Olomouc: Nakladatelství HANEX.
- Perič, T. (2004). *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada Publishing.
- Perič, T., & Dovalil, J. (2010). *Sportovní trénink*. Praha: Grada Publishing.

- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (1995). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Riegrová, J., Přidalová, M., & Ulbrichová, M. (2006). *Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu (příručka funkční antropologie)*. Olomouc: HANEX.
- Sekot, A. (2003). *Sport a společnost*. Brno: Paido.
- Sekot, A. (2008). *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Slepička, P., Hošek, V., & Hátlová B. (2009). *Psychologie sportu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum.
- Slepičková, I. (2005). *Sport a volný čas vybrané kapitoly*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum.
- Svoboda, B. (2000). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.
- Svoboda, B. (2007). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.
- Svoboda, B., & Vaněk, M. (1986). *Psychologie sportovních her*. Praha: Olympia.
- Šafr, J. (2008). *Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
- Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.
- Vaněk, M., Hošek, V., Rychtecký, A., Slepička, P., & Svoboda, B. (1984). *Psychologie sportu*. Praha: Olympia.
- Velký sociologický slovník, Svazek 1. A-O*. (1996). Praha: Karolinum.
- Velký sociologický slovník, Svazek 2. P-Ž*. (1996). Praha: Karolinum.
- Zimmerová, R. (2001). *Netradiční sportovní činnosti*. Praha: Portál.
- Zinndecker, J., & Silberreisen, R. K. (1996). *Kindheit in Deutschland*. München: Juventa.
- Anonymous (n.d.). Retrieved from the World Wide Web 2. 1. 2011
http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/Do_aktualit/Soucasne_graficke_prvky_uzivane_na_Univerzite_Palackeho.pdf
- Anonymous (n.d.). Retrieved from the World Wide Web 2. 1. 2011
<http://www.upol.cz/skupiny/verejnosti-a-mediim/ke-stazeni/>
- Anonymous (n.d.). Retrieved from the World Wide Web 2. 1. 2011
<http://ftk.upol.cz/menu/o-fakulte/>
- Anonymous (n.d.). Retrieved from the World Wide Web 2. 1. 2011
<http://www.upol.cz/o-univerzite/>
- Anonymous(n.d.). Retrieved from the World Wide Web 18. 2. 2011
<http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/zdravejsi-zivotni-styl>

10 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha 1 – Anketa

PREFERENCE SPORTOVNÍCH ZÁJMŮ

Anketa je určena uchazečům o studiu a studentům Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Slouží k získání údajů o zájmech a potřebách uchazeče o studium. Anketa je anonymní.

Pohlaví Muž Žena

Věk **Hmotnost**(kg) **Výška**(cm)

Vzdělání

- SŠ
- Gymnázium
- SOŠ
- Vyšší odborná
- VŠ

Bydliště

- vesnice (do 5 000 obyvatel)
- malé město (do 50 000 obyvatel)
- střední město (nad 50 000 – 100 000 obyvatel Zlín, Karviná, Opava...)
- větší město (100 000 – 200 000 Olomouc, Plzeň, Hradec Králové...)
- velké město (nad 200 000 Praha, Brno, Ostrava...)

1. Jakému sportu se věnujete nebo jste se věnoval/a závodně (v oddíle)?

.....

2. Jakému sportu se věnujete nejraději ve volném čase?.....

3. Jak často jej provozujete?

- 1x týdně 4-6x týdně-intenzivní trénink
- 2x týdně Každý den
- 3x týdně Nepravidelně až 3xměsíčně

4. Kdy sportujete ve volném čase? Můžete označit více odpovědí.

- Přes týden
- O víkendu a svátcích
- Pouze o dovolené
- Nesportuji vůbec

5. Pokud jste závodně sportovali (v oddíle), z jakého důvodu jste ukončili tuto sportovní "kariéru"? Můžete označit více odpovědí.

- Zdravotní důvody
- Trenér
- Rodiče
- Kamarádi/ky
- Časová náročnost
- Kolektiv/tým
- Změna bydliště
- Škola/studium
- Finance
- Ztráta zájmu (jednostranné zatěžování)
- Absence zábavy
- Jiné.....

6. Věnujete se ve volném čase některé z nabízených aktivit? (označte až 3 z nabízených aktivit každého sloupce) Nemusíte zaškrtnout žádnou odpověď.

I. ☐ Šachy
☐ Kulečník
☐ Šipky
☐ Kuželky
☐ Bowling
☐ Jiná	II. ☐ Tanec výrazový
☐ Street dance (hip,hop)
☐ Tance jiných národů
☐ Lidové tance
☐ Tance společenské
☐ Jiná	III. ☐ Karate
☐ Judo
☐ Jiu-jitsu
☐ Kickbox
☐ Box
☐ Capoeira
☐ Jiná.....	IV. ☐ Gymnastika
☐ Aerobik
☐ Fitness (posilování)
☐ Pilates
☐ Jóga
☐ Spinning
☐ Jiná.....
V. ☐ Vodní turistika
☐ Windsurfing
☐ Plavání
☐ Potápění
☐ Plout. Plavání
☐ Jiná.....	VI. ☐ Cyklistika
☐ Jezdectví
☐ Běh
☐ Lyžování sjezdové
☐ Lyžování běžecké
☐ Horolezectví
☐ Bruslení (inline)
☐ Jiná.....	VII. ☐ Squash
☐ Tenis
☐ Stolní tenis
☐ Badminton
☐ Jiná.....	VIII. ☐ Volejbal
☐ Basketbal
☐ Florbal
☐ Házená
☐ Fotbal
☐ Basebal (softbal)
☐ Freesbe
☐ Ringo
☐ Beach volejbal, frisbee, házená, basketbal, fotbal, badminton (podtrhněte)
☐ Jiná.....

7. Vyberte pohybové aktivity, které byste chtěli vyzkoušet? (označte až 3 z nabízených aktivit každého sloupce) Nemusíte zaškrtnout žádnou odpověď.

I. ☐ Šachy
☐ Kulečník
☐ Šipky
☐ Kuželky
☐ Bowling
☐ Jiná	II. ☐ Tanec výrazový
☐ Street dance (hip,hop)
☐ Tance jiných národů
☐ Lidové tance
☐ Tance společenské
☐ Jiná	III. ☐ Karate
☐ Judo
☐ Jiu-jitsu
☐ Kickbox
☐ Box
☐ Capoeira
☐ Jiná.....	IV. ☐ Gymnastika
☐ Aerobik
☐ Fitness (posilování)
☐ Pilates
☐ Jóga
☐ Spinning
☐ Jiná.....
V. ☐ Vodní turistika
☐ Windsurfing
☐ Plavání
☐ Potápění
☐ Plout. Plavání
☐ Jiná.....	VI. ☐ Cyklistika
☐ Jezdectví
☐ Běh
☐ Lyžování sjezdové
☐ Lyžování běžecké
☐ Horolezectví
☐ Bruslení (inline)
☐ Jiná.....	VII. ☐ Squash
☐ Tenis
☐ Stolní tenis
☐ Badminton
☐ Jiná.....	VIII. ☐ Volejbal
☐ Basketbal
☐ Florbal
☐ Házená
☐ Fotbal
☐ Basebal (softbal)
☐ Freesbe
☐ Ringo
☐ Beach volejbal, frisbee, házená, basketbal, fotbal, badminton (podtrhněte)
☐ Jiná.....

8. Proč sportujete?

☐ Prevence zdraví
☐ Emocionální zážitek (vzhledem k činnosti jako takové)
☐ Relaxace
☐ Touha vyniknout
☐ Rodina, děti | ☐ Zábava/kontakt s přáteli
☐ Formování postavy
☐ Zlepšení kondice
☐ Snížení nadváhy
☐ Jiné..... |
|--|--|

9. Kdo Vás ke sportu přivedl

☐ Rodič	☐ Kamarád/ka-známý
☐ Pedagog	☐ Vlastní zájem
☐ Trenér	☐ Jiné.....

10. Co Vás odrazuje od pravidelného sportování?

☐ Finance	☐ Škola/studium
☐ Nedostatek volného času	☐ Únava/lenost
☐ Možnost zranění	☐ Brigády
☐ Rodina, děti	☐ Pracovní povinnosti
☐ Nemám s kým jít sportovat	☐ Zdravotní stav
☐ Jiné	

11. Které 3 pohybové aktivity Vám ve výuce na ZŠ a SŠ tělesné výchově chyběly a rozhodně byste je zařadil/a.

.....

12. Jakou sportovní oblast preferujete? (označte pořadí od 1-3, 1=nejvíce preferovaná)

- Sporty senzorické (lukostřelba, střelba, kuželky, golf...)
- Sporty esteticko-koordinační (tanec, soutěžní aerobik, gymnastika sportovní a moderní)
- Sporty funkčně mobilizační (atletika, cyklistika, veslování, běh na lyžích...)
- Sporty rizikové (potápění, skoky na lyžích, boby, sáně, horolezectví...)
- Sporty anticipační (kolektivní-volejbal, fotbal...)
- Sporty anticipační (individuální-box, judo...)

Proč se hlásíte na naši školu?

☐ Rád sportuji	☐ Chci být trenér	☐ Líbí se mi práce s dětmi
☐ Doporučení kamaráda, známého	☐ Rodič je pedagog	☐ Kvůli VŠ vzdělání
☐ Kvůli zaměstnání	☐ Nevím	☐ Jiné

Kde jste se dozvěděl/a o možnosti studia na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci?

☐ Internet	☐ Osobní doporučení (učitel, kamarád, známý)
☐ Učitelské noviny	☐ Jiné